

REGIO NOORD VELUWE.

Voortgangsrapportage 2008 – 2009,
tevens eindrapportage Regionale samenwerking
Toekomst Waterketen Gelderland

Regio Noord – Veluwe
Harderwijk, 15 januari 2010.

Inhoudsopgave:

1. Inleiding
2. Bestuurlijke en Ambtelijke overlegstructuur
3. Resultaten per december 2009.
 - 3.1. Kennis- en overlegplatform
 - 3.2. Grondwaterkwantiteitsmeetnet Regio Noord Veluwe
 - 3.3. Meten en monitoren van riooloverstorten Regio Noord Veluwe
 - 3.4. Onderzoek naar verdergaande samenwerking in de afvalwaterketen Regio Noord Veluwe
 - 3.5. Gezamenlijk aanbestede en uitgevoerde maatregelen en uitgevoerde OAS studies.
4. De resultaten getoetst aan de 3 sporen van de stuurgroep TWG
5. Conclusies en inschatting financiële en andere voordelen.

Bijlagen:

1. Werkplan 2010 -2011. d.d. december 2009

1. Inleiding:

Mede op initiatief van de Stuurgroep Toekomst Waterketen Gelderland (TWG), heeft het dagelijks bestuur van de Regio Noord – Veluwe in 2006 besloten het toen bestaande bestuurlijke overleg “Openbare werken en Verkeer en Vervoer,” uit te breiden met het thema “Water”. Het belang van regionale samenwerking op het terrein van water en riolering werd hiermee bestuurlijk bevestigd.

Voor de uitwerking en verdere vormgeving van deze gewenste samenwerking is een ambtelijk overleg in het leven geroepen dat vanaf medio 2006 van start is gegaan. (“AOWR”, -Ambtelijk Overleg Water en Riolering-).

Met financiële ondersteuning van de provincie is dit ambtelijk overleg vanaf de beginperiode begeleid en gecoördineerd door een door de Regio ingehuurd externe projectleider.

De financiële ondersteuning door de provincie Gelderland is per 1 januari 2010 geëindigd. De 8 deelnemende gemeenten en het Waterschap hebben besloten het ambtelijke kennis en overlegplatform nadrukkelijk te willen continueren. Het projectleiderschap van het AOWR blijft bij de regio Noord Veluwe liggen.

Voor de komende periode 2010 – 2011 is bovendien een werkplan gemaakt, dat als bijlage bij deze voortgangsrapportage is gevoegd.

In dit werkplan, dat inmiddels door alle partijen is geaccordeerd, zijn de activiteiten beschreven, die de komende twee jaar zullen worden opgepakt. Bovendien is een inschatting gemaakt van de voordelen die behaald kunnen worden door op deze wijze samen te werken in de afvalwaterketen op de Noord Veluwe.

Overeenkomstig de afspraken, onder andere in TWG verband gemaakt, is de samenwerking in de Noord Veluwe te kenschetsen als een proces dat bottum - up gestalte heeft gekregen. Op basis van concrete samenwerkingssuccessen wordt voortdurend gezocht naar verdere vormen van samenwerking. Organisatorische eindplaatjes stonden daarbij niet voor ogen.

Het in 2009 in gang gezette onderzoek naar verdergaande vormen van samenwerking in de afvalwaterketen zal aan moeten geven of, op de schaal van de Regio Noord Veluwe, verdergaande samenwerking in organisatorische zin, wenselijk en haalbaar is en welke vorm daarbij dan het meest passend is.

Belangrijke ondersteunende en inspirerende documenten bleken de afgelopen jaren:

- De Handreiking samenwerkingsvormen van de Stuurgroep TWG d.d. maart 2007
- De resultaten van de Gelderse Benchmark Rioleringzorg, waar 7 van de 8 Regiogemeenten aan deel hebben genomen.
- Het Bestuursakkoord Waterketen d.d. juli 2007

De thans aan de orde zijnde voortgangsrapportage 2008 – 2009 moet ook gelezen worden als een soort van eindverantwoording over de gehele periode waarvoor de Provincie financiële ondersteuning heeft verleend. Hij kan bovendien niet los gezien worden van het inmiddels gemaakte werkplan 2010 – 2011. Samen geven ze een goed beeld van de bereikte resultaten tot nu toe en de ambities voor de komende jaren.

De samenwerking in de afvalwaterketen van onder op krijgt in de Noord Veluwe steeds meer vorm.

2. Bestuurlijke en ambtelijke overlegstructuur:

a. Bestuurlijke overlegstructuur:

Voor het thema water is binnen de Regio geen apart bestuurlijk platform in het leven geroepen. Dit in 2006 ondergebracht bij het reeds bestaande portefeuillehoudersoverleg (PO) Openbare Werken, Verkeer en Vervoer, door hier de benaming 'Waterstaat' aan toe te voegen.

Van dit overleg, dat wordt voorgezeten door de wethouder OW van de gemeente Putten, maken alle wethouders 'water en riolering' van de deelnemende gemeenten deel uit. In de bijlage van het werkplan 2010 -2011 is een actuele deelnemerslijst weergegeven.

Vanuit de Regio zijn twee bestuurlijke waterambassadeurs lid van de stuurgroep TWG; te weten Burgemeester van Hemmen uit Nunspeet en dijkgraaf Verwolf van het Waterschap Veluwe.

b. Ambtelijke overleg structuur:

In de Regio Noord Veluwe was vóór 2006 reeds sprake van een bepaalde vorm van ambtelijk overleg. Vanwege met name capaciteitsredenen leidde dit overleg dikwijls een erg sluimerend bestaan. Van gestructureerd en frequent overleg was geen sprake. Sinds mei 2006 is daar verandering in gekomen door het besluit van het DB van de Regio om dit sluimerende ambtelijke overleg een formele status te geven en met gebruikmaking van de provinciale subsidie, hier een externe projectleider op te zetten.

Het doel van dit ambtelijke overleg is het bevorderen van draagvlak, communicatie en samenwerking op het gebied van water en riolering tussen de deelnemende gemeenten het Waterschap Veluwe en de Provincie Gelderland.

Het ambtelijke overleg heeft de naam meegekregen van 'Ambtelijk Overleg Water en Riolering'(AOWR) en wordt bemenst door de beleidsmedewerkers 'water en riolering' van de gemeenten Hattem, Heerde, Oldebroek, Elburg, Nunspeet, Harderwijk, Ermelo en Putten, terwijl daarnaast het Waterschap Veluwe en de Provincie Gelderland in het overleg zijn vertegenwoordigd.

In de bijlage van het werkplan 2010 – 2011 is een actuele deelnemerslijst opgenomen.

Vanuit de regio participeerden de heren G.J.Halff van de gemeente Nunspeet en M.van Leussen, extern projectleider, in de provinciale projectgroep TWG.

De projectleider koppelt regelmatig relevante informatie terug naar de bestuurlijke waterambassadeurs en naar het portefeuillehoudersoverleg van de Regio.

3. Resultaten per december 2009.

In dit hoofdstuk wordt de voortgang van een 5-tal samenwerkingsonderwerpen, cq. projecten beschreven. In hoofdstuk 5 wordt tenslotte een inschatting gemaakt van de behaalde voordelen.

3.1. Kennis- en overlegplatform:

Met het formaliseren van het AOWR is een zeer bruikbaar kennis- en overlegplatform gerealiseerd binnen de Regio Noord-Veluwe. Alle Regiogemeenten, het Waterschap en

de Provincie nemen deel aan het overleg. Het overleg wordt als zeer waardevol geacht; de mate van presentie is dienovereenkomstig..

Het DB van de Regio heeft bij de instelling aangegeven dat niet alleen de TWG aspecten onderdeel van de werkzaamheden zouden moeten zijn, maar uitgebreid zou moeten worden tot alle relevante aspecten van Water en riolering. De agenda wordt overeenkomstig ingericht.

Als frequentie wordt 6 – 8 keer per jaar aangehouden.

Op basis van behoefte worden vanuit dit overleg voorbereidings-, onderzoeks- en/of themawerkgroepen gevormd, veelal rondom op te starten projecten.

Er wordt gewerkt met een min of meer standaard agenda waardoor alle onderwerpen betreffende TWG elke vergadering aan de orde komen; daarnaast worden terugkoppelmomenten ingelast vanuit de diverse overleggen, bv. KRW, NBW, BOUW, enz. Leer- en ervaringsaspecten worden uitgewisseld; het in de ene gemeente uitgevonden wiel wordt doorgegeven aan anderen, enz.

Kortom: een uiterst nuttig kennis- en overlegplatform. Per vergadering wordt naast de standaard agendapunten een inhoudelijk onderwerp voorbereid en besproken; soms wordt daarvoor een externe inleider uitgenodigd.

Voor de periode van 2 jaar is steeds een werkplan gemaakt. Het eerste werkplan 2006 – 2007 is voorafgegaan door een uitgebreide en gestructureerde inventarisatieronde met de vraag:

- met wie werkt u nu samen en waarin? (het vastleggen van de nulsituatie van de samenwerking)
- met wie wilt u samenwerken en waarin?
- Wat kunt u in de samenwerking aanbieden en aan wie.

De belangrijkste conclusies uit deze inventarisatie waren:

- Naast de samenwerking met het Waterschap en de uitgevoerde en nog lopende O.A.S. studies was er medio 2006 tussen de gemeenten onderling niet of nauwelijks sprake van samenwerking..
- Wat betreft de gewenste samenwerking scoorden de volgende onderwerpen het hoogst:
 - . Het in stand houden van een gezamenlijk kennis- en overlegplatform
 - . Opstellen van een eenduidig en gezamenlijk monitoringssysteem.
 - . Standardisatie van planvormen
 - . PR., voorlichting en burgercontacten
 - . Inventarisatie, aanvragen en begeleiden van subsidieaanvragen
 - . Optimalisatie studies.
- De samenwerkingsbehoefte verschilde per gemeente nogal; mede vanwege geografische omstandigheden.

De volgende concrete samenwerkingsprojecten zijn vanuit het AOWR de afgelopen jaren opgepakt, uitgevoerd cq. in uitvoering.

De bereikte voordelen worden in hoofdstuk 5 behandeld.

3.2 Grondwaterkwantiteitsmeetnet Noord Veluwe.

De kiem voor dit project is al lang geleden gelegd. Er bestond in toenemende mate behoefte aan inzicht in de grondwaterproblematiek in de overgangszone van de Veluwe

naar het Randmeer. De provincie heeft deze behoefte voor de regio Noord Veluwe vertaald als een te subsidiëren project in het WHP 3.

Sinds de nieuwe taken van de gemeenten met ingang van 1 januari 2008 in het kader van de Wet “verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken”, is de behoefte aan zo, n meetnet alleen maar gegroeid.

In dat kader heeft het AOWR het initiatief genomen om te komen tot zo.n grondwatermeetnet in de stedelijke gebieden in de 7 deelnemende gemeenten die geheel of deels betrokken zijn op het Randmeer.

Er is een projectgroep gevormd, bestaande uit vertegenwoordigers van enkele gemeenten, het waterschap en de provincie. Deze projectgroep blijft ook na de realisatie van het meetnet actief. Jaarlijks moeten namelijk de gegevens geanalyseerd worden en advies over worden uitgebracht.. Door al dit soort zaken gezamenlijk te doen worden de individuele gemeenten maximaal ontzorgd. De te leveren producten zijn kwalitatief hoogwaardig en tijdig beschikbaar en de aangelegde meetpunten worden duurzaam onderhouden en beheerd, terwijl de kosten relatief beperkt blijven.

Stand van zaken per december 2009:

- Het meetnet is na een offertetraject door het adviesbureau Tauw, in nauwe samenwerking met de gemeenten, het waterschap en de provincie ontwikkeld in 2007/2008.
- De gemeenten krijgen een geheel nieuw, cq geactualiseerd meetnet, toegespitst op hun eigen behoeften.
- Vitens is gekozen als uitvoerende partij
- eind 2009 zijn alle meetpunten door Vitens aangelegd. Ook de bestaande meetpunten zijn opgenomen, en evt. vervangen. De gemeenten krijgen een uitgebreide documentatie waar de meetpunten zich bevinden. Mutaties kunnen gemakkelijk aangebracht en bijgehouden worden.
- Vitens heeft een 5 jarig onderhoud- en beheercontract met alle gemeenten afzonderlijk afgesloten. De gemeenten worden daarmee maximaal ontzorgd, met maximale kwaliteit en minimale kosten.
- Vanaf 2010 wordt per kwartaal een rapportage geleverd aan de gemeenten, de Regio, het Waterschap, de Provincie en TNO.
- 1 maal per jaar wordt een jaarrapportage geleverd, incl een advies van de begeleidingsgroep hoe met de verkregen data moet worden omgegaan.
- In opdracht van Vitens wordt momenteel gewerkt aan een gebruikersvriendelijke website die tegen kostprijs kan worden afgenomen door de gemeenten. Hiermee wordt de basis gelegd voor een gemeenschappelijk regionaal grondwaterloket.
- In dit gehele traject heeft de Regio als projectleider opgetreden; ook na realisering zal de Regio coördinator blijven.

3.3 Gezamenlijk Meten en monitoren riooloverstorten Regio Noord Veluwe.

Binnen de regio Noord Veluwe hebben de 8 gemeenten (Heerde, Hattem, Oldebroek, Elburg, Nunspeet, Harderwijk, Ermelo en Putten) de afgelopen jaren in meer of mindere mate stappen gezet richting meten en monitoren aan de riolering. In de praktijk blijkt echter dat dit niet goed van de grond komt. Vaak zijn er wel investeringen in apparatuur gedaan, terwijl er met de resultaten niets of zeer weinig gebeurt. Bovendien blijkt onderlinge communicatie tussen de gemeenten en het waterschap over de verkregen informatie erg moeilijk.

Met het oogmerk meer kwaliteit, vergroting van effectiviteit van de gedane investeringen en een stuk ontzorging van de gemeenten hebben de 8 gemeenten en het waterschap er voor gekozen gezamenlijk een meetnet te ontwikkelen en ook het beheer en het onderhoud en de advisering hieromtrent gezamenlijk op te pakken.

Stand van zaken per december 2009:

- Fase 1, de inventarisatie is afgerond.
- Belangrijkste conclusie;
 - o De gedane investeringen worden niet of onvoldoende benut
 - o Betrokken partijen kunnen zonder samenwerking de gevraagde kwaliteit niet realiseren.
- Fase 2, de ontwikkeling van een gezamenlijk meetnet is opgestart.
- Er is een begeleidingsgroep actief; De aanbesteding onder een aantal adviesbureaus is in gang gezet; de inleverdatum is 15 januari 2010; de benodigde financiën zijn beschikbaar; opdrachtverlening staat gepland voor februari 2010.

3.4 Onderzoek “Verdergaande samenwerking in de afvalwaterketen Regio Noord Veluwe”

Bij de start van de door TWG geïnitieerde samenwerking in de afval waterketen is afgesproken dat het een proces van onderop zal zijn. De tot nu toe gerealiseerde samenwerking op projectbasis is zondermeer succesvol gebleken. De vraag blijft knagen, mede door druk van hogerhand, of verdergaande samenwerking meer effecten zal hebben. De deelnemende partijen staan zondermeer open voor verdergaande samenwerking mits de voordelen zichtbaar te maken zijn en opwegen tegen eventuele nadelen. Samenwerking is geen doel op zich. Het moet aantoonbaar effect hebben.

Om deze vraagstelling op een goede wijze te kunnen beantwoorden is in oktober 2009 gestart met een diepgaand onderzoek.

De centrale vraagstelling in dit onderzoek is:

“Indien verdergaande samenwerking inderdaad loont, geef dit dan klip en klaar aan in termen van kwaliteit, kwetsbaarheid, en kosten, en geef vervolgens aan hoe aan die verdergaande samenwerking vorm gegeven kan worden, inclusief eventuele consequenties”.

Nadrukkelijk is aangegeven dat dit geen algemeen onderzoek mag zijn waaruit blijkt dat er voordelen in algemene zin zijn te behalen. Dit soort van onderzoeken zijn er reeds voldoende in den lande. Het gaat er nu om maatwerk te leveren op de schaal van deze overzichtelijke Regio. Op het niveau van de gemeenten moet worden aangegeven welke voordelen er zijn te behalen en welke organisatorische maatregelen daarvoor nodig zijn; incl. de voor- en nadelen.

Geconstateerd is dat dit onderzoek aan actualiteit heeft gewonnen sinds de ambitieuze brief van de Unie van Waterschappen, gedateerd 4 november 2009, waarin de Unie aangeeft richting de Staatssecretaris van V&W dat er minimaal 100 miljoen valt te besparen onder meer door het rioleringsbeheer over te hevelen van gemeenten naar de waterschappen.

De ambitie van het onderhavige onderzoek is nu om aan te geven of en zo ja hoe dit in de regio Noord Veluwe gerealiseerd kan worden. De deelnemende partijen hebben tijd en

geld beschikbaar gesteld om dit uitgezocht te krijgen. Alle partijen, incl. het onderzoeksbureau, realiseren zich het momentum van deze situatie.

Stand van zaken per eind december 2009:

- Start per 1 oktober 2009
- Interviewronde afgerond per 1 januari 2010.
- Eerste workshop met alle betrokkenen op 10 februari 2010, waarin de eerste samenwerkingsalternatieven besproken zullen worden.
- Uiterlijk 1 mei 2010 oplevering van de conclusies en aanbevelingen.

3.5 Gezamenlijk aanbestede uitvoeringsactiviteiten en uitgevoerde AOS studies.

Jaarlijks wordt aan het begin van het jaar binnen het AOWR onderling uitgewisseld welke investeringen er in dat betreffende jaar staan genoteerd. Onderzocht wordt dan of er werkzaamheden gezamenlijk aanbesteed en uitgevoerd kunnen worden, die voordelen opleveren. Tot op heden bleef dit beperkt tot het op kleine schaal gezamenlijk aanbesteden en uitvoeren van het onderhoud van IBA's (Ermelo en Putten) en het gezamenlijk aanbesteden en uitvoeren van het inspecteren en reinigen van riolen. (Harderwijk en Putten?) Het verder opschalen van deze activiteiten leverde voorlopig geen verdere voordelen op.

Voortgang OAS studies:

Er is sprake van een 4-tal zuiveringen binnen de regio Noord Veluwe:

- OAS Harderwijk is afgerond, maatregelen bijna geheel uitgevoerd; geschatte besparing: 3 miljoen; door de nog uit te voeren werkzaamheden in 2010 zal dit bedrag niet helemaal gerealiseerd worden.
- OAS Elburg: start december 2009; onderzoekskosten ca € 60.000; investering zal meerdere miljoenen bedragen; besparing nog niet te kwantificeren.
- OAS Hattem: afgerond in 2009; krijgt geen vervolg.
- OAS Heerde: de quickscan heeft opgeleverd dat een optimalisatie niet aan de orde is.

4. De resultaten getoetst aan de drie sporen van de stuurgroep TWG:

De stuurgroep TWG heeft drie sporen/initiatieven aangegeven waarop concrete initiatieven ontwikkeld zouden moeten worden op grond waarvan de veronderstelde voordelen te bereiken zouden kunnen zijn, nl.

- a. Gezamenlijk beheer en onderhoud van de rioolinfrastructuur
- b. Afstemmen van investeringen in de afvalwaterketen
- c. Waterketenfactuur en dienstverlening.

Omtrent deze drie elementen valt het volgende te melden:

Ad a. Gezamenlijk beheer en onderhoud van de rioolinfrastructuur:

De afgelopen jaren zijn de eerste stappen in de groei naar concrete samenwerking gezet. Tot op heden bleven die beperkt tot het op beperkte schaal gezamenlijk aanbesteden van het onderhoud van IBA's en het gezamenlijk inspecteren en reinigen van de riolen. Het verder opschalen bleek in de praktijk niet tot voordelen te leiden.

Het op een ander wijze aanpakken en verder uitbouwen van deze activiteiten ligt binnen de opdracht van het onderzoek naar verdergaande vormen van samenwerking dat medio 2010 in de besluitvormingsfase zal komen..

Ad b. Afstemmen van investeringen in de afvalwaterketen;

De investeringen in de afvalwaterketen zijn afgestemd in het kader van een 4-tal optimalisatiestudies (OAS). Met uitzondering van die van Elburg zijn alle studies uitgevoerd. De maatregelen bij Harderwijk zijn, met uitzondering van een stuk nazorg, uitgevoerd.

Ad c. Waterketenfactuur en dienstverlening:

Dit onderdeel valt niet binnen het kader van de activiteiten van het AOWR. Hieraan is dan ook niet in directe zin aandacht besteed.

5. Conclusies en inschatting financiële en andere voordelen:

Algemeen:

Na ruim drie en een half jaar vorm geven aan de samenwerking in de thema's water en riolering in de Regio Noord Veluwe, kan geconcludeerd worden dat er groei in zit. De beginsituatie was dat er tussen de gemeenten niet of nauwelijks sprake was van onderlinge contacten en onderlinge samenwerking. Anno 2010 is die situatie drastisch veranderd. De 8 gemeenten en het Waterschap onderkennen de noodzaak tot samenwerken. Er is sprake van een open houding naar welke samenwerkingsvorm dan ook, als het maar aantoonbaar meerwaarde oplevert. Samenwerken op zich is geen doel, maar slechts een middel om beter, efficiënter en goedkoper te werken.

De randvoorwaarden om de huidige samenwerking te kunnen continueren zijn bestuurlijk, ambtelijk, organisatorisch en financieel geborgd voor de toekomst. Het in gang gezette onderzoek zal uitwijzen of, en zo ja, welke vervolgstappen gezet moeten en kunnen worden.

De geformuleerde ambities in de werkplannen 2006 tot en met 2009 zijn gerealiseerd. Ook al zullen de resultaten door sommigen als niet al te spectaculair bestempeld worden, de gekozen strategie van bottom-up lijkt een goede en werkbare te zijn. De samenwerking begint z'n vruchten af te werpen. De fase van alleen nog maar plannen verzinnen en ideeën lanceren is gepasseerd. Concrete samenwerkingsprojecten zijn uitgevoerd of bevinden zich in de aanloop tot uitvoering.

Behaalde voordelen:

Dan nu het moeilijkste deel: namelijk een inschatting maken wat deze samenwerking de afgelopen jaren nu aan concrete voordelen heeft opgeleverd.

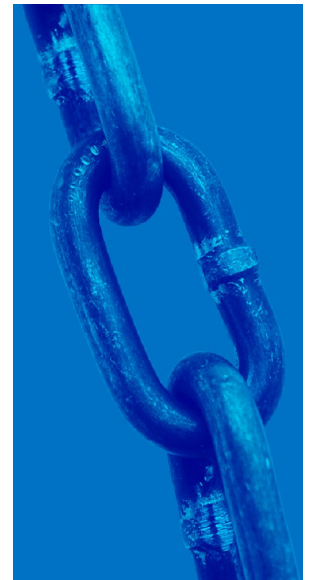
De belangrijkste voordelen van deze samenwerking zijn te benoemen in termen van kwaliteit, duurzaamheid en afname kwetsbaarheid. Deze laten zich echter moeilijk uitdrukken in concrete bedragen.

Het delen van kennis, ervaring en informatie leidt tot het beter en gemakkelijker benutten van elkaars competenties en het sneller en doelmatiger invoeren van nieuwe en landelijke

ontwikkelingen. Dit leidt zondermeer tot kostenbesparingen maar vooral tot kwaliteitsverhoging van de eindproducten en een stuk ontzorging van met name de gemeenten, met zekerheid ten aanzien van kwaliteit en minimale kosten.. In hoofdstuk 3 is bij de diverse onderwerpen hierover het nodige aangegeven.

Deze voordelen uitdrukken in bespaarde bedragen is vrijwel onmogelijk. Om toch een inschatting te maken van de voordelen in financiële zin wordt het volgende, (op onderdelen voor discussie vatbaar), overzicht geleverd:

1. Resultaat maatregelen als gevolg op de OAS: ca € 3.000.000 plus PM
2. Resultaat als gevolg van kennis en ervaringen delen in het ambtelijk platform:
Uitgangspunt: de geïnvesteerde uren worden terugverdiend. Gemiddeld wordt 50 uur per deelnemer besteed aan het AOWR. Dit levert dan per jaar afgerond het volgende op:
10 x 50 á € 80,- = € 40.000,- (structureel)
3. Resultaat van de uitgevoerde projecten:
 - a. Grondwatermeetnet:
 - Voordeel gezamenlijke ontwikkeling van het plan: € 40.000,- (eenmalig)
 - Voordeel op de uitvoering ca 20 % € 50.000,- (eenmalig)
 - Voordeel jaarlijks beheer € 15.000,- (structureel)
 - b. Gezamenlijk meten en monitoren riooloverstorten
 - Voordeel fase 1. € 15.000,- (eenmalig)
 - Voordeel gezamenlijke ontwikkeling meetplan € 60.000,- (eenmalig)
 - Het voordeel op het jaarlijkse beheer 20%.
 - Het bedrag kan pas na uitvoering worden vastgesteld. (structureel)

Rapportage 2008 -2009

AAN DE SLAG MET TOEKOMST WATERKETEN GELDERLAND

**Regio Achterhoek
Regio Stedendriehoek
Waterschap Rijn en IJssel
Waterschap Veluwe**

12 januari 2010

Voorwoord

Samenwerking loont! Dit kunnen wij opmaken uit deze verantwoordingsrapportage van de Waterketenpartners in de Regio's Achterhoek en Stedendriehoek. Deze verantwoordingsrapportage beschrijft de resultaten van de projecten in het programma Toekomst Waterketen Gelderland (TWG) over de jaren 2008 en 2009 in beide regio's.

Het programma Toekomst Waterketen Gelderland is in 2002 gestart, waarbij de Gelderse gemeenten en waterschappen, het waterleidingbedrijf Vitens en de provincie zijn gaan samenwerken in de waterketen om kosten te besparen, het leefmilieu te verbeteren en de dienstverlening aan burgers te vergroten. De noodzaak tot samenwerking is verder versterkt in 2007, waarbij in het Nationaal Bestuursakkoord Waterketen is afgesproken om door samenwerking in de waterketen te komen tot meer doelmatigheid en een grotere transparantie.

De afgelopen jaren hebben de de gemeenten en de waterschappen intensief samengewerkt in de waterketen. Deze verantwoordingsrapportage geeft zeer concrete successen aan, zoals het afvalwaterteam Etten, de optimalisatiestudies afvalwatersystemen. een beslisboom voor afkoppelen in grondwaterbeschermingsgebieden en de structurele kennisuitwisseling, afstemming en samenwerking. Het herkennen en erkennen van elkaars situatie en de verschillen zijn ook goede leermomenten. Deze vormen weer uitgangspunt voor verdere samenwerking op maat!

Samenwerking is mensenwerk. Het succes van een project valt of staat met enthousiasme, betrokkenheid, deskundigheid en voldoende ambtelijke capaciteit.

Ook in de verdere toekomst komen er belangrijke opgaven op ons af, mede ingegeven door bezuinigingsmaatregelen vanwege de recessie. Wij vertrouwen erop dat de opgebouwde samenwerking en vertrouwensrelatie bij de TWG-partners een solide basis vormen om hier vorm en inhoud aan te geven.

Wij wensen u veel genoegen bij het doorlezen van deze rapportage!

Sonja Rasenberg
Regio Achterhoek

Paul van Dommelen
Regio Stedendriehoek

1. Resultaten

Financiële resultaten zijn met name gehaald bij de uitvoering van de OASen.

De OAS Voorst leverde een besparing van 4,7 miljoen euro op. De OAS Apeldoorn, gerealiseerd in 2008, leverde enkele tientallen miljoenen euro besparing op.

De OAS Berkelland leverde een bedrag op van 9,5 miljoen. Het voorlopige cijfer voor de OAS Dinxperlo is 0,5 miljoen

Een ander punt waarop financiële resultaten zijn geboekt is bij inkoop. door inschakeling van deskundige inkopers en samen aanbesteden zijn in het algemeen besparingen van 10 % en meer geen uitzondering. een totaal is over de verslagperiode niet te geven.

Mede door de inzet van Toekomst Waterketen Gelderland is het onderwerp stevig op de politieke agenda komen te staan. Partijen hebben elkaar makkelijker kunnen vinden en samenwerking werd vanzelfsprekend.

De afspraken die gemaakt zijn voor langdurige en structurele samenwerking zowel aan de west- als aan de oostkant van de Regio Stedendriehoek zijn hiervan het resultaat.

Ook in de Regio Achterhoek zet men de structurele samenwerking voort.

Landelijke aandacht verdienen de resultaten van het project "Afkoppelen in grondwaterwingebieden".

2 Uitgevoerde projecten

2.1a Projectvoortgang Inkoop en aanbesteding

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Inkoop en aanbesteding
Beschrijving	Het gezamenlijk opzetten van en gebruiken van een duurzame gezamenlijk aanbesteding en inkoop. Er kan gebruik worden gemaakt van de inkoopplatforms in de Stedendriehoek en de Achterhoek. In eerste instantie zal onderzocht moeten worden of dit operationeel is te maken voor de rioleringssector en met welke (eenvoudige) producten ervaring met gezamenlijke inkoop kan worden opgedaan.
Trekker	Inkoopplatform Stedendriehoek
Deelnemers	Aalten, Winterswijk, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Berkelland, Doetinchem, Montferland, Lochem, Zutphen, Brummen, Voorst, Epe, Waterschap Rijn en IJssel.
Besparing / beoogd resultaat	Uit ervaringen bij andere producten kan er van uit worden gegaan dat bij gezamenlijke en via professionele inkopers lopende aanbestedings- en inkoopprojecten een besparing van minimaal 10% te behalen is.
Doorlooptijd	De inventarisatie vindt plaats in de kwartalen 1 t/m 3 van 2008. Het plan van Aanpak is gereed op 1 januari 2009.

Stand van zaken – herfst 2009:

Projectteam	Achterhoek: Het was de bedoeling dat de deelnemers bijeenkomsten zouden gaan houden. Tijdens de eerste bijeenkomst waren er slechts twee deelnemers aanwezig. Een geplande tweede bijeenkomst in Apeldoorn is ook tussen wal en schip geraakt.
Stand van zaken herfst 2009	Achterhoek: Het projectteam is opgestart in januari 2008. In totaal is het projectteam 2 keer bijeen geweest met een lage opkomst. Daarna is deze aanzet gestopt en spontaan doch onafhankelijk van dit project een parallel projectgroep Inkoop en Aanbestedingen ontstaan vanuit de Achterhoek. Hierover meer in projectplan 1B. Stedendriehoek: De gemeenten maken gebruik van de kennis en ervaring van het Inkoopplatform Stedendriehoek. In het algemeen worden besparingen > 10% behaald.
Leerpunten en vervolg	Het leerpunt is dat het project ook gedragen wordt door de deelnemers. Dat nut en noodzaak helder zijn.
Communicatieboodschap	Duidelijk communiceren. Dit project is helaas een stille dood gestorven. Waarschijnlijk door slechte communicatie en onvoldoende betrokkenheid is dit project mislukt.

2.1b Projectvoortgang : Gezamenlijke inkoopvoorwaarden Achterhoek.

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Inkoop en Aanbesteden (Onderhoud drukriolering)
Beschrijving	Het gezamenlijk inventariseren om te kijken of het onderhoud van de drukriolering niet gezamenlijk kan worden aanbesteed.. Er kan gebruik worden gemaakt van de inkoopplatforms in de Stedendriehoek de Achterhoek en de Liemers. In eerste instantie zal onderzocht moeten worden of dit operationeel is te maken voor de rioleringssector en met welke (eenvoudige) producten ervaring met gezamenlijke inkoop kan worden opgedaan.
Trekker	Inkoopcoördinator Montferland
Deelnemers	Aalten, Winterswijk, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Berkelland, Doetinchem, Montferland, Lochem, Zutphen, Rijnwaarden, Westervoort, Rheden, Duiven en Zevenaar. (zowel inkoopcoördinatoren als materiedeskundigen)
Besparing / beoogd resultaat	Uit ervaringen bij andere producten kan er van uit worden gegaan dat bij gezamenlijke en via professionele inkopers lopende aanbestedings- en inkoopprojecten een besparing van minimaal 10% te behalen is.
Doorlooptijd	Begin januari 2008 tot heden

Stand van zaken – herfst 2009:

Projectteam	Zie deelnemerslijst
Stand van zaken herfst 2009	Het projectgroep is opgestart in januari 2008. In totaal is het projectteam 6 keer bijeen geweest. In januari 2009 bleek aan de hand van een inventarisatie dat de verschillen te groot waren om met het onderhoud van de drukriolering iets gezamenlijk te doen. De behoefte aan overleg en kennisdeling was wel nadrukkelijk aanwezig en is vanuit de projectgroep Onderhoud Drukriolering het technisch overleg riolering ontstaan. Deze laatste overleggroep wordt inmiddels financieel ondersteund. De ervaring is dat er wel degelijk behoefte is om praktische kennis uit te wisselen.
Leerpunten en vervolg	Het leerpunt is dat er vanuit de werkvloer behoefte is aan kennisuitwisseling. Het vervolg hierop is dat er volgend jaar nog vijf bijeenkomsten komen waarbij tenminste twee onderwerpen voor het voetlicht worden gebracht. Hiervoor is een apart werkplan opgesteld.
Communicatieboodschap	Dat er geïnventariseerd is en dat hieruit bleek dat het op dit moment nog te vroeg is om het onderhoud drukriolering gezamenlijk weg te zetten. Wel was er behoefte aan technisch overleg om zo kennis te delen en informatie open te stellen voor anderen.

2.2 Projectvoortgang: Regionaal specialist afkoppelen

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Regionaal specialist afkoppelen
Beschrijving	<p>Het aanstellen van een regionaal specialist afkoppelen. Nu is de kennis, ervaring en tijd versnipperd. Vooral in de richting van bedrijven is het belangrijk een goed introductie-/acquisitiesprek over afkoppelen te hebben met eventueel een gespecialiseerd aanspreekpunt voor gemeente/waterschap. Het maken van afkoppelovereenkomsten en de nazorg zal tot de taken van deze functionaris behoren.</p> <p>De specialist moet aanvullend zijn op de aanwezige kennis. Hij moet de aanwezige kennis toegankelijk maken voor de overige projectpartners. Hij moet voor gemeenten eenvoudig benaderbaar zijn en zo praktisch mogelijk werken. Omdat communicatie en informatie een wezenlijk onderdeel vormt, zal bekeken worden in hoeverre een waterservicepunt een meerwaarde kan hebben.</p>
Trekker	Waterschap Rijn-IJssel
Deelnemers	Aalten, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Berkelland, Doetinchem, Montferland, Lochem, Zutphen, Brummen, Epe.
Besparing / beoogd resultaat	Afkoppelen komt beter op de agenda te staan. Niet elke gemeente hoeft het wiel uit te vinden. Wat hij doet hoeven gemeenten niet te doen (schaalvoordelen). Door zijn werk wordt het kennisniveau bij gemeenten verhoogd. Tenslotte is er efficiencywinst te behalen.
Doorlooptijd	De planning van dit project zal meelopen met de begrotingscyclus 2009. Dat wil zeggen dat het voorstel voor dit project in de eerste helft van 2008 gereed moet zijn.

Stand van zaken – herfst 2009:

Projectteam	<p>Ronald van Walraven – Waterschap - projecttrekker Gerard te Beest– gem Aalten Dirk Hogeveen– gem Oude IJsselstreek Bas Berends – gem Doetinchem Marko Buiting – gem Brummen Marcel Borgman – gem Lochem Kristiaan Tent – gem Zutphen Martin Smit/Henk de Weert – gem Epe</p> <p>Oost Gelre bleek zich niet opgegeven te hebben voor dit project. Berkelland en Montferland zijn aan het begin reeds afgehaakt om welke reden dan ook,</p>
Stand van zaken herfst 2009	<p>Het projectteam is opgestart op 12 maart 2008. In totaal is het projectteam 4 keer bijeen geweest. In juli 2008 is in feite het project afkoppelspecialist beëindigd. Daarna een doorstart gemaakt met een andere insteek nl Keuzes, Beheer en Onderhoud van afkoppelvoorzieningen. De ervaringen zijn eensgezind:</p>

	<p>De projectleden blijken achteraf andere informatie te willen hebben dan in de startfase van het project was voorzien. We hebben het gevoel van besparing, maar kwantificeren lukt niet. Het is meer kennis vergaren.</p>
Leerpunten en vervolg	<p>Het leerpunt is dat het moeilijk blijkt te zijn om een eensgezind onderwerp te kiezen waar iedereen achter kan gaan staan. Wellicht lukt dat beter met een nieuw onderwerp waar iedereen nog blanco in staat.</p> <p>De komende maanden is het de bedoeling om met de gewijzigde opzet van de projectgroep door te gaan of om op te gaan in de nieuwe overlegstructuur binnen de regio Achterhoek met een beleidswerkgroep (het oude vakberaad water) en een technische werkgroep.</p>
Communicatieboodschap	<p>Uit het onderling overleg tot nu toe blijkt dat er duidelijke verschillen bestaan in het verwerken van regenwater. Het was interessant en leerzaam om te horen hoe anderen een en ander zien en hoe oplossingen tot stand komen.</p>

2.3 Projectvoortgang : Afkoppelen in grondwaterbeschermingsgebieden in stedelijk gebied

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Afkoppelen in grondwaterbeschermingsgebieden in stedelijk gebied.
Beschrijving	<p>Binnen grondwaterbeschermingsgebied is het extra van belang te weten wat de effecten en risico's zijn van afkoppelen.</p> <p>Menselijk gedrag is hierbij een aandachtspunt en wordt als een risicofactor beschouwd. Het is van belang dat ook op lange termijn dit gedrag wordt afgestemd op de eisen die deze afkoppelvoorzieningen stellen en zorgen dat hier op wordt toegezien.</p> <p>Hiervoor worden protocollen opgesteld om een zorgvuldige werkwijze te bevorderen.</p> <p>Aan de hand van monitoring kunnen de effecten worden gevolgd en bewaakt.</p> <p>Een deelproject kan worden opgezet voor een adequaat beheer- en onderhoudsprogramma en een intensief monitoringsprogramma voor de effecten van afkoppelen in grondwaterwingebieden.</p>
Trekker	Gemeente Zutphen
Deelnemers	Zutphen, Lochem, Montferland, Apeldoorn, Vitens, provincie Gelderland, Doetinchem
Besparing / beoogd resultaat	<p>Er zijn over dit onderwerp nog nagenoeg geen voorbeelden beschikbaar. Dit is een innovatief project. Het resultaat zal moeten zijn dat milieuwinst, bereikt door het afkoppelen van hemelwater, niet ten kosten mag gaan van de kwaliteit van het op te pompen grondwater dat dient voor de drinkwatervoorziening..</p> <p>Dit project kan uitgroeien tot een landelijk voorbeeldproject.</p>
Doorlooptijd	Het plan van aanpak wordt gemaakt in de eerste helft van 2008.

Stand van zaken – herfst 2009:

Projectteam	<p>John Immink – gemeente Zutphen– projecttrekker</p> <p>Marcel Borgman – gemeente Lochem</p> <p>Diederik Anema – gemeente Apeldoorn</p> <p>Patrick Wagenaar – gemeente Montferland</p> <p>Bas Berends – gemeente Doetinchem</p> <p>Micha van Aken – Vitens</p> <p>Marion van Delst – provincie Gelderland</p>
Stand van zaken herfst 2009	<p>Het projectteam is twee maal bijeen geweest: in het najaar van 2008 en in januari 2009.</p> <p>Na het 2^e projectteam overleg zijn de voorlopige resultaten teruggekoppeld aan het projectteam. Nieuwe afspraken zijn gemaakt om het eindresultaat uit te werken en deze in te passen in de door het waterschap Rijn en IJssel gehanteerde</p>

	<p>afkoppelbeslisboom voor de afvoer van hemelwater. De implementatie van het afkoppelen in grondwaterbeschermingsgebieden in de beslisboom van het waterschap heeft begin november 2009 plaatsgevonden. Een belangrijk aspect vormt de communicatie naar de bewoners in grondwaterbeschermingsgebieden om aandacht te blijven vestigen om op milieubewuste wijze om te gaan met de afvoer van water en mogelijke andere verontreinigingen van de woonomgeving, die schadelijk kan zijn voor de kwaliteit van het grondwater.</p> <p>Zie voor de adviezen bijlage 1.</p>
Leerpunten en vervolg	<p>Het leerpunt is om ontwerpers van de openbare ruimte en afwaterspecialisten de (on)mogelijkheden aan te geven op welke verantwoorde wijze in een bestaand stedelijk gebied, dat binnen een grondwaterbeschermingsgebied valt, het hemelwater kan worden afgekoppeld</p> <p>In tegenstelling tot afkoppelgebieden buiten grondwaterbeschermingsgebieden is een monitoringsplan vereist om de kwaliteit van het grondwater permanent te blijven controleren op ongewenste ontwikkelingen, die van invloed zijn op de kwaliteit van het drinkwater. Kennis verder uitdragen binnen regio en landelijk via Rioned.</p>
Communicatieboodschap	<p>De aanbevelingen uit de werkgroep verder uitdragen in publicaties op landelijk niveau en daarbij aandacht besteden aan de resultaten van het monitoringsplan.</p>

2.4 Projectvoortgang: Uitwerken Gelderse Benchmark Riolering

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Uitwerken Gelderse Benchmark Riolering
Beschrijving	Gemeenten uit de regio Achterhoek en regio Stedendriehoek die hebben meegedaan aan de Gelderse Benchmark Riolering gaan vanuit de beschikbare gegevens zich richten op die elementen die door samenwerking leiden tot kostenefficiëntie. Zij doen dit ook in overleg met de Waterschappen.
Trekker	Regio Achterhoek
Deelnemers	Aalten, Winterswijk, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Berkelland, Doetinchem, Montferland, Zutphen, Epe, Apeldoorn.
Besparing / beoogd resultaat	Kostenreductie in samenhang met een betere prijs/kwaliteitverhouding. Projecten die geen beslag leggen op de begroting kunnen in 2008/9 al gestart worden. Voor projecten die een beslag leggen op de begroting zullen de voorstellen ingebracht worden in de begrotingscyclus 2010.
Doorlooptijd	De inventarisatie zal plaatsvinden in de kwartalen 1 t/m 3 van 2008. Het plan van aanpak zal gereed moeten zijn op 1 januari 2009.

Stand van zaken – herfst 2009:

Projectteam	M. Rutting – Regio Achterhoek R. Speulman en J. Immink – Zutphen B. Berends – Doetinchem D. Anema – Apeldoorn G. te Beest – Aalten H. Kuipers – Montferland T. Koeslag - Berkelland
Stand van zaken herfst 2009	Het projectteam is opgestart in januari 2008. In totaal is het projectteam 3 keer bijeen geweest. Daarna is het thema in 2009 nog enkele keren in het Vakberaad Water aan de orde gekomen. Op 16 december 2008 is het document Afronding werkgroep Benchmark Riolering tot stand gekomen met de conclusie en het advies van de werkgroep. (zie bijlage 3) Afgelopen jaar is er naar aanleiding van de bevindingen een voorstel ingediend bij het Regio bestuur met het verzoek de benchmark te beëindigen. Advies van de benchmark groep was aan het Regiobestuur om met de bespreekpunten aan te sluiten bij het technisch beraad water. Het Regio bestuur heeft hiermee ingestemd. Het uiteindelijk resultaat is een “breed” technisch overleg riolering.. Het advies van de werkgroep is daarmee concreet ingevuld. De ervaringen: Het opstarten van deze werkgroep was bijzonder lastig omdat

	<p>de meeste onderwerpen in de benchmark riolering al uitgezocht waren door de andere werkgroepen. De werkgroepleden waren niet enthousiast om het thema nog verder uit te 'melken'. Uiteindelijk heeft de werkgroep toch een mooi resultaat opgeleverd en is een "breed" overleg in het leven geroepen en het Technisch Overleg Riolering en Water geprofessionaliseerd.</p> <p><i>Bijlage 2 geeft een overzicht van de diverse adviezen.</i></p>
Leerpunten en vervolg	<p>Zie bij ervaringen. Het gevoel heerst dat bij de meeste onderzochte onderwerpen niet echt iets concreets is gekomen. Dit gevoel overheerste ook bij deze werkgroep. Uiteindelijk is er toch daadwerkelijk een concreet kennis-uitwisselingsplatform tot stand gekomen.</p>
Communicatieboodschap	<p>Een doel van de Benchmark Riolering is het leren van elkaar. Door het Technisch Overleg Riolering en Water is een interessant platform ontstaan waar de rioleringsmedewerkers van de verschillende gemeenten hun kennis en ervaring kunnen delen.</p>

2.5 Projectvoortgang: Gezamenlijk beheer rioolgemaal.

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Gezamenlijk beheer van rioolgemaal
Beschrijving	<p>Onderzoek samenwerking beheer rioolgemaal</p> <p>De Handreiking <i>Samenwerken in de waterketen</i> van Toekomst Waterketen Gelderland helpt partijen om in de samenwerking doelmatige stappen te zetten. Het Gelderse Groeimodel ziet als resultaat een groeiende samenwerking met kansrijke onderwerpen in regionale netwerken.</p> <p>In het verzorgingsgebied van de zuivering Etten is vanuit de optimalisatiestudie een regionaal netwerk geformeerd dat doorpakt in de samenwerking in de afvalwaterketen. De uitdaging is om via projecten door te pakken in concrete samenwerking in regionale netwerken. Een gezamenlijk gemalenbeheer door gemeente en waterschap is een kans die zich nu aanbiedt. Gemeente Doetinchem en Waterschap Rijn en IJssel willen een onderzoek starten en de kennis daaruit delen met de andere gemeenten in het afvalwaterteam en alle waterpartners in TWG. Gemeente Doetinchem weet dat Waterschap Rijn en IJssel meer dan 100 rioolgemaal beheert. De partners vragen zich af of samenwerking op dit terrein winst oplevert voor de burger.</p>
Trekker	Waterschap Rijn en IJssel
Deelnemers	Gemeente Doetinchem, Waterschap Rijn en IJssel
Besparing / beoogd resultaat	<p>Deze samenwerking past in het beleidsuitgangspunt van TWG dat samenwerking in beheer en onderhoud een besparing kan opleveren van vijf tot tien procent op de kosten voor rioolbeheer. Dit project streeft op termijn naar het behalen van deze besparing.</p> <p>Aan het ministerie van VROM is 50% subsidie aangevraagd voor dit onderzoek.</p>
Doorlooptijd	continue

Stand van zaken – herfst 2009:

Projectteam	<p>Bas Berends - Gemeente Doetinchem, beleidsmedewerker</p> <p>Roel van der Werff - Gemeente Doetinchem, medewerker beheer</p> <p>Wouter Bijen - Waterschap Rijn en IJssel, consulent riolering - projecttrekker</p> <p>Gerard Hermsen - Waterschap Rijn en IJssel, coördinator werkplaats / teamleider monteurs</p> <p>Roland de Kleine - Waterschap Rijn en IJssel, zuiveringstechnicus kring Etten</p> <p>Marcel Bleumer - Waterschap Rijn en IJssel, consulent technische ondersteuning</p>
-------------	---

	<p>Björn Wolters - ingehuurd medewerker gemalenbeheerder Jan Wisse - ingehuurd rapporteur, tot eind 2008 Kees Broks - ingehuurd rapporteur</p>
Stand van zaken herfst 2009	<p>Het projectteam is opgestart in oktober 2008. In totaal is het projectteam 5 keer bijeen geweest. Maart 2009 verscheen ons rapport "Pilot samenwerking gemalenbeheer Doetinchem. Het waterschap heeft de gemeente benaderd voor overdracht van gemaal De Huet (op persleiding waterschap). De gemeente heeft hierop het waterschap gevraagd om een overleg over overdracht van alle rioolgemalen.</p> <p>De beheerders zien winst in samenwerking in het gemalenbeheer, door betere beheersbaarheid van het afvalwatersysteem, kostenbesparing (baten moeilijk te kwantificeren) en minder overstortingen.</p>
Leerpunten en vervolg	<p>De kosten voor beheer en onderhoud van gemalen door verschillende organisaties zijn moeilijk vergelijkbaar, omdat de kostenposten en kapitalisatie van investeringen verschillend zijn en de kosten niet per gemaal geadmistreerd hoeven te zijn.</p> <p>Het inzicht in de overeenkomsten en verschillen in beheerstrategie, organisatie, arbo-zaken en middelen is leerzaam. Noemenswaardige verschillen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het waterschap hanteert een beheerstrategie op basis van risicoanalyse, waar het preventief onderhoud bij de gemeente is gebaseerd op gewenste uitvoeringsfrequenties van onderhoudswerkzaamheden. - de gemeente besteedt een groot deel van de werkzaamheden uit aan derden, waar het waterschap vrijwel alle werkzaamheden aan de installaties zelf uitvoert. <p>Samenwerking kan vanaf heel eenvoudige manier verder vorm krijgen door het uitwisselen van en gebruik maken van elkaars kennis en ervaring.</p> <p>Belangrijk voor het succes van de volgende stap in de samenwerking zijn: de overtuiging dat de samenwerking maatschappelijke winst oplevert, de wijze waarop dit vorm krijgt (aard en omvang van de samenwerking) en hoe dit financieel en juridisch wordt geregeld, zonder dat dit in de toekomst leidt tot omslachtige verrekeningen of onduidelijkheid in verantwoordelijkheden. In het onderzoek zijn de aandachtspunten en de voor- en nadelen van de verschillende vormen van samenwerking bepaald.</p> <p>Het waterschap bereidt momenteel de reactie voor op het verzoek van de gemeente voor overleg over overdracht van alle rioolgemalen.</p>
Communicatieboodschap	<p>Samenwerking in het beheer van rioolgemalen tussen gemeente en waterschap levert winst op voor de burger, door minder overlast en storingen en snellere reactie hierop, schaalvoordelen en minder riooloverstortingen. Samenwerking is een logische stap, als je bedenkt dat riool en rioolwaterzuivering als één systeem functioneren. Er wordt in vele publicaties aangegeven dat de financiële besparingen door samenwerking in de orde van 5 tot 10% liggen, dus dat er landelijk honderden miljoenen zijn te besparen. Wanneer je dit voor een specifieke situatie concreet wilt onderbouwen, is dat</p>

	getal niet hard te maken, maar blijkt wel dat er winst voor de burger mogelijk is. Als de betrokken bestuurders overtuigd zijn van deze winst, moet de samenwerking op zo'n manier worden gerealiseerd dat ook in de toekomst voor iedereen duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is en omslachtige verrekeningen van kosten worden voorkomen.
--	---

	enkel gemaal	aantal gemalen	alle gemalen op persleiding WRIJ	alle gemalen gemengde stelsels	alle gemalen
kennis uitwisselen	het uitwisselen van kennis is kansrijk, of dit nu voor één een paar of voor alle gemalen wordt gedaan				
samen onderhoud uitbesteden	dit biedt wel voordelen, maar de verandering is relatief zo klein dat het voordeel voor gemeente en waterschap relatief gering is		wat betreft de waterschapsgemalen alleen voor specifieke, specialistische werkzaamheden		
overdracht onderhoud			aan Rijn en IJssel	aan Rijn en IJssel	aan Rijn en IJssel
overdracht beheer en onderhoud			aan Rijn en IJssel	minder kansrijk geacht bij eenmalige afkoopsom	
overdracht eigendom	voor individuele gemalen kan overdracht wel zinvol zijn		aan Rijn en IJssel	dit is wel mogelijk, maar biedt geen aanvullende voordelen t.o.v. een overdracht van het beheer en onderhoud	

2.6 Projectvoortgang: OAS Berkelland

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Optimalisatie afvalwaterketen Berkelland
Beschrijving	Meestal vormen noodzakelijke investeringen in riolering of zuivering aanleiding tot het uitvoeren van een OAS. Zo ook in Berkelland. In 2007 is in het waterkwaliteitspoor vastgesteld dat er aanvullende maatregelen nodig zijn om de kwaliteit van het oppervlaktewater in de stedelijke en dorpskernen in overeenstemming met geldende normen te kunnen beschermen tegen vuilemissies uit de rioolstelsels. Daarnaast is Waterschap Rijn en IJssel bezig met plannen van de renovatie van zuiveringen in Berkelland.
Trekker	Waterschap Rijn en IJssel
Deelnemers	Gemeente Berkelland, Waterschap Rijn en IJssel
Besparing / beoogd resultaat	Uitgangspunt bij een OAS is in principe dat er een nieuwe, geoptimaliseerde situatie komt, waarin gemeenten en waterschap voordeel hebben (win – win). De OAS Etten heeft tot een besparing van 1,3% geleid. De OAS Nieuwgraaf kan een besparing opleveren tot 15%. De winst zal zich in deze range bevinden.
Doorlooptijd	Januari 2009 – Juni 2010

Stand van zaken – herfst 2009:

Projectteam	T. Koeslag – gemeente Berkelland W. Baas – gemeente Berkelland M. Kaats – Waterschap Rijn en IJssel L. Zweers – Waterschap Rijn en IJssel W. Bijen – Waterschap Rijn en IJssel
Stand van zaken herfst 2009	Het projectteam is opgestart in september 2006. In totaal is het projectteam 3 of 4 keer bijeen geweest. De OAS Berkelland bleek geen voordelen op te leveren in het uitruilen van riolering- en zuiveringstechnische maatregelen. Wel heeft de studie een discussie opgestart die heeft geleid tot een verandering in de gemeentelijke aanpak van de basisinspanning. Het positieve effect die hierdoor in het Gemeentelijk Rioleringsplan is bereikt, betekent voor de gemeente Berkelland dat zij op korte termijn € 9.500.000,-- minder hoeft uit te geven aan rioleringsmaatregelen. Op langere termijn wordt dit bedrag wel besteed aan rioleringsmaatregelen en de daarbij behorende herinrichtingen van de openbare ruimte.

Leerpunten en vervolg	De ene situatie is de andere niet, en dingen lopen soms anders dan je vooraf verwacht. Politiek is een belangrijke invloedsfactor.
Communicatieboodschap	Zie stand van zaken.

2.7 Projectvoortgang: OAS Dinxperlo

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Optimalisatie afvalwaterketen Dinxperlo
Beschrijving	Meestal vormen noodzakelijke investeringen in riolering of zuivering aanleiding tot het uitvoeren van een OAS. Zo ook in Dinxperlo. De zuivering is aan renovatie toe, om te kunnen blijven voldoen aan de normen die het waterbeheer (Kaderrichtlijn Water) stelt. De OAS is op ambtelijk niveau geïnitieerd. Bestuurlijk draagvlak zal in de startfase worden gevraagd.
Deelnemers	Gemeente Aalten, Gemeinde Bocholt, Waterschap Rijn en IJssel
Besparing / beoogd resultaat	Uitgangspunt bij een OAS is in principe dat er een nieuwe, geoptimaliseerde situatie komt, waarin gemeenten en waterschap voordeel hebben (win – win). De OAS Etten heeft tot een besparing van 1,3% geleid. De OAS Nieuwgraaf kan een besparing opleveren tot 15%. De winstmarge in Dinxperlo zal zich in het laagste deel van deze range bevinden, want de gemeente voldoet in Dinxperlo aan de basisinspanning.
Doorlooptijd	November 2007 – November 2008

Stand van zaken – herfst 2009:

Projectteam	Martien Kaats – Waterschap Rijn en IJssel – projectleider Gerard te Beest – gemeente Aalten Dirk Hoogeveen – gemeente Oude IJsselstreek Bart Breukink – Waterschap Rijn en IJssel – accountmanager Jos Jaspers – Waterschap Rijn en IJssel – zuiveringsbeheer Grontmij – ondersteuning en berekening
Stand van zaken herfst 2009	Het project is opgestart 1 mei 2009. De reden van deze latere start, betrof innovatieve ontwikkelingen. Er is onderzoek gedaan naar het toepassen van een moderne zuiveringstechniek (NEREDA) die veel minder ruimte in beslag neemt. Daarmee is een idee van de gemeente en het waterschap om het nieuwe zuiveringsterrein (Watertuin Bruggenhutte) open te stellen dichterbij gekomen. Tevens is het stadswateronderzoek in Dinxperlo uitgevoerd in 2008. De resultaten ervan zijn meegenomen in de OAS. De planning is dat 30 november het eindrapport wordt opgeleverd. Dit gaat lukken.

	<p>In totaal is het projectteam 5 keer bijeen geweest. Het eindrapport zal medio november '09 worden opgeleverd. Op basis daarvan wordt een voorstel gemaakt voor het gemeentebestuur en het waterschapsbestuur.</p> <p>De ervaringen zijn: Bestuurlijk nog onbekend, want dit is nog niet voorgelegd. Discussie tussen gemeente en waterschap over gebruik van Multi – Criteria – Analyse voor keuze van door te rekenen scenario's.</p> <p>Doordat de aanvoer van afvalwater uit Dinxperlo is toegenomen sinds het ontwerp van de huidige zuivering, dient de zuivering verder uitgebreid te worden dan was voorzien, van 570 m3/h naar 723 m3/h. Dit kost € 1,5 miljoen extra. Geoptimaliseerde maatregelen zullen leiden tot een besparing. Verwacht wordt € 0,5 miljoen.</p> <p>De capaciteiten van de riolering, gemalen en zuivering worden op elkaar afgestemd. In het kader van Duurzaamheid wordt bekeken hoe om te gaan met de resultaten uit het stadswateronderzoek.</p> <p>In het kader van Doelmatigheid het dagelijks beheer en onderhoud van de totale afvalwaterketen aan de orde. En ook is nagedacht over de gevolgen van klimaatontwikkeling.</p>
Leerpunten en vervolg	<p>De evaluatie moet nog plaatsvinden. Het is de bedoeling dat de OAS zal leiden tot een afvalwaterakkoord. Misschien direct na afronding van het project. Misschien nadat de OAS Aalten ook is uitgevoerd. Daarin kunnen afspraken worden opgenomen over meerjarige samenwerking tussen gemeente en waterschap in het dagelijks beheer en onderhoud van de afvalwaterketen.</p>
Communicatieboodschap	<p>De communicatie over de OAS – resultaten wordt uitgewerkt in het op te stellen afvalwaterakkoord.</p>

2.8 Projectvoortgang: OAS Zutphen Lochem

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Optimalisatie afvalwaterketen Zutphen - Lochem
Beschrijving	Meestal vormen noodzakelijke investeringen in riolering of zuivering aanleiding tot het uitvoeren van een OAS. Zo ook in Zutphen en Lochem. In 2007 is in het waterkwaliteitspoor vastgesteld dat er aanvullende maatregelen nodig zijn om de kwaliteit van het oppervlaktewater in de stedelijke en dorpskernen in overeenstemming met geldende normen te kunnen beschermen tegen vuilemissies uit de rioolstelsels.
Trekker	Waterschap Rijn en IJssel
Deelnemers	Gemeente Lochem, Gemeente Zutphen, Waterschap Rijn en IJssel
Besparing / beoogd resultaat	Uitgangspunt bij een OAS is in principe dat er een nieuwe, geoptimaliseerde situatie komt, waarin gemeenten en waterschap voordeel hebben (win – win). De OAS Etten heeft tot een besparing van 1,3% geleid. De OAS Nieuwgraaf kan een besparing opleveren tot 15%. De winst zal zich in deze range bevinden.
Doorlooptijd	Juli 2008 – December 2009

Stand van zaken – herfst 2009:

Projectteam= Afvalwaterteam Zutphen	M.Kaats, waterschap Rijn- IJssel Marcel Borgman, gemeente Lochem Kristiaan Tent, gemeente Zutphen Paul van Dommelen, projectleider
Stand van zaken herfst 2009	Het project is gestart, Het plan van aanpak is door alle partijen goedgekeurd. De plannen van aanpak van Lochem en Zutphen voor het waterkwaliteitspoor, het BRP Zutphen en de plannen van de zuivering Zutphen zijn input voor de OAS. Er is een afvalwaterteam Zutphen opgericht.
Leerpunten en vervolg	N.v.t.
Communicatieboodschap	Gemeente Lochem, gemeente Zutphen en Waterschap Rijn en IJssel hebben inmiddels een ambtelijk afvalwaterteam geformeerd, die gezamenlijk communicatieboodschappen voor de afvalwaterketen kunnen gaan voorbereiden.

2.9 Projectvoortgang: Waterkwaliteitsspoor

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Plannen van aanpak waterkwaliteitsspoor
Beschrijving	In het waterkwaliteitsspoor is vastgesteld dat er aanvullende maatregelen nodig zijn om de kwaliteit van het oppervlaktewater in de stedelijke en dorpskernen in Berkelland, Lochem, en Zutphen in overeenstemming met geldende normen te kunnen beschermen tegen vuilemissies uit de rioolstelsels. In Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek wordt binnenkort vastgesteld of daar de noodzaak bestaat om dergelijke projecten uit te gaan voeren. In 2009 e.v. zullen met andere gemeenten deze plannen worden uitgewerkt.
Trekker	Waterschap Rijn en IJssel
Deelnemers	Gemeenten Berkelland, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oude IJsselstreek, Zutphen, Waterschap Rijn en IJssel.
Besparing / beoogd resultaat	Door gezamenlijk te onderzoeken welke maatregelen doelmatig zijn, kunnen maatschappelijke kosten zo laag mogelijk worden gehouden. Rioleringsmaatregelen zijn dikwijls duur, omdat ze in bebouwde gebieden moeten worden uitgevoerd. Mogelijk kan er gekozen worden voor maatregelen aan de bron of in het oppervlaktewater. Ook kan gekozen worden voor duurzame maatregelen. De besparing kan zijn, is nog niet te schatten. Doordat Waterschap Rijn en IJssel de projectleider en secretariaat, bespaart de gemeente deze uren. Dit betekent 10% besparing op tijdsbesteding per project.
Doorlooptijd	Oktober 2007 – December 2008

Stand van zaken – herfst 2009:

Op 26 november 2009 was het niet mogelijk de stand van zaken van dit project te rapporteren wegens langdurige ziekte van de projecttrekker. Wel werd door anderen aangegeven dat dit project succesvol is verlopen. Waterschap Rijn en IJssel volgt momenteel een vergelijkbaar proces in andere gemeenten vanuit het programma WAKker.

2.10 Projectvoortgang: Doorwerking OAS Etten, afvalwaterteam Etten

Startdocument uit Werkplan 2008-2009 “Aan de slag met Toekomst Waterketen Gelderland”:

Naam project	Doorwerking OAS: Afvalwaterteam Etten
Beschrijving	<p>In het verzorgingsgebied van de zuivering Etten is vanuit de optimalisatiestudie een regionaal netwerk geformeerd, dat doorpakt in de samenwerking in de afvalwaterketen. Gemeenten Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek en Waterschap Rijn en IJssel vormen dit netwerk. De uitdaging is om via projecten door te pakken in concrete samenwerking in regionale netwerken. Daarvoor zullen de partijen moeten leren hoe deze kans is te verzilveren.</p> <p>De volgende projecten worden door het afvalwaterteam opgepakt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - halfjaarlijkse afstemming van activiteiten in de afvalwaterketen - uitruil van afgekoppelde verhardingen tussen gemeenten in het kader van de basisinspanning - informeren van burgers en bedrijven over resultaten van de OAS studie - project afvalwaterstructuur Doetinchem – Wehl - project inzameling en transport afvalwater uitbreiding en renovatie-wijken Ulft - stimuleren van ziekenhuis te gaan tot gescheiden urine-inzameling ('het nieuwe plassen') - kansen vinden voor meer locatie voor 'het nieuwe plassen' - kwaliteitsverbetering dienstverlening aan twee grote bedrijven - verbetering bestuurlijk netwerk, door jaarlijks afleggen van verantwoording aan bestuurders van de vier organisaties.
Trekker	Waterschap Rijn en IJssel
Deelnemers	Gemeente Doetinchem, Gemeente Montferland, Gemeente Oude IJsselstreek, Waterschap Rijn en IJssel
Besparing / beoogd resultaat	<p>De eerste winst wordt nu al geboekt. Gebruikelijk was dat er per organisatie een projectleider is. In projecten Afvalwaterstructuur Doetinchem – Wehl en Inzameling en transport afvalwater uitbreiding en renovatie wijken Ulft is er één gezamenlijke projectleider. Ook wordt het secretariële werk door een van de organisaties uitgevoerd. Dit levert 10% besparing op in projecturen.</p> <p>Wat de projecten inhoudelijk gaan opleveren wordt t.z.t. per project uitgewerkt een voorgelegd aan de bestuurders.</p>
Doorlooptijd	Mei 2007 – 2009 e.v.

Stand van zaken – herfst 2009:

<p>Projectteam</p>	<p><u>Ambtelijk afvalwaterteam</u> Bas Berends – gemeente Doetinchem (rioolbeheer) Henk Kuipers – gemeente Montferland (rioolbeheer) Dirk Hoogeveen – gemeente Oude IJsselstreek (rioolbeheer) Martien Kaats – Waterschap Rijn en IJssel (voorzitter, riolering) Roland de Kleine – Waterschap Rijn en IJssel, (zuiveringsbeheer) John Groeneveld – Waterschap Rijn en IJssel, (vergunning & handhaving) Jos Jaspers – Waterschap Rijn en IJssel (zuiveringsbeheer) Nicole Otten – Waterschap Rijn en IJssel (waterbeheer, accountmanager)</p> <p><u>Bestuurlijk afvalwaterteam</u> Peter Drenth – wethouder gemeente Doetinchem Frank Wissink – wethouder gemeente Montferland Wiebe Reinsaardt – wethouder gemeente Oude IJsselstreek Peter Schrijver – heemraad Waterschap Rijn en IJssel (voorzitter) Ambtelijke ondersteuning: Bas Berends, Henk Kuipers, Dirk Hoogeveen, Martien Kaats.</p> <p><u>Communicatieteam</u> Bas Berends (voorzitter), Katja Elmerdorp – gemeente Doetinchem Otto Kranenburg – gemeente Montferland Manus Willemsen – gemeente Oude IJsselstreek Carmen Molenaar, Tamara Mulders – Waterschap Rijn en IJssel</p> <p><u>Onderzoeksteam structurele samenwerking</u> Gemeente Doetinchem: B. E. J. Romer, teamleider Stedelijk beheer, Bas Berends, medewerker afdeling Beheer, Uitvoering, Handhaving en Afval. Gemeente Montferland: Hans Janssens, hoofd Openbare Werken, Henk Kuipers, medewerker Openbare Werken Gemeente Oude IJsselstreek: Erik van der Laan, afdelingshoofd Openbare Ruimte Dirk Hoogeveen, medewerker afdeling Beheer Waterschap Rijn en IJssel: Wim Braakhekke manager Zuiveringsbeheer en Riolering, Martien Kaats, medewerker Zuiveringsbeheer en Riolering</p>
<p>Stand van zaken herfst 2009</p>	<p>Het afvalwaterteam is opgestart in de zomer van 2008. Het team komt tweemaandelijks bijeen. Er worden projecten en processen uitgevoerd. Meerdere daarvan zijn gereed of zijn in uitvoering. Het afvalwaterteam legt jaarlijks verantwoording af aan de bestuurders van de vier organisaties. De bestuursleden vinden deze aanpak in orde. De beheerders zijn tevreden met de onderlinge kennismaking en weten elkaar in dagelijkse situaties sneller te vinden. <i>De voortgang van Afvalwaterteam Etten is opgenomen in</i></p>

	<i>Bijlage 1.</i>
Leerpunten en vervolg	De bestuursleden vinden deze aanpak in orde. en willen onderzoek naar meer structurele samenwerking in deze zuiveringskring. De samenwerking op de werkvloer mag zich nog verder ontwikkelen.
Communicatieboodschap	Het proces levert financiële voordelen op voor de burgers en het verhelderd voor hen ook waarvoor zij riool- en zuiveringsheffing betalen. Het milieu verbetert en de doelmatigheid van de afvalwaterketen neemt toe.

Overige, niet in het werkplan 2008/2009 opgenomen, ontwikkelingen

2.11 Afvalwaterteam Zutphen

De gemeenten Lochem en Zutphen willen met Waterschap Rijn en IJssel in de afvalwaterketen van de zuiveringskring Zutphen samen werken en onderzoek plegen naar een meerjarige structurele samenwerking. Hiervoor is een intentieverklaring opgesteld. De samenwerking die de drie partijen de komende tijd willen uitvoeren is opgesplitst in projectmatige en bedrijfsprocesmatige samenwerking.

Hiertoe hebben ze opgericht het AfvalWaterTeam Zutphen.

Zij gaan uit van meerjarige en structurele samenwerking op het gebied afvalwaterzorg met als doel een grotere doelmatigheid duurzaamheid en transparantie te verkrijgen. De ambities richten zich op het Bestuursakkoord Waterketen 2007.

De projecten worden gedefinieerd in meetbare doelen. Door de samenwerking wordt een besparing nagestreefd van 1 tot 2 procent per jaar op de afvalwaterkosten gedurende de komende 10 jaar. (Peildatum zijn de begrotingen van de gemeenten en het waterschap 2009.)

Voor het Afvalwaterteam Zutphen is **een Plan van Aanpak opgesteld voor de jaren 2010 - 2011**

2.12 Optimalisatiestudies in de Oost Veluwe

In 2008/2009 is voor het afvalwatersysteem Voorst een OAS uitgevoerd door Waterschap Veluwe en de gemeente Voorst. Hierbij is een besparing bereikt (op investeringen) van € 4,7 miljoen.

De OAS Apeldoorn is afgerond in 2008. Hierbij zijn door de gemeente enige tientallen miljoenen euro's bespaard (geen exact bedrag voor op te geven).

De OAS Brummen is al eind jaren '90 uitgevoerd waarbij geen besparing viel te behalen.

Voor Epe is nog geen OAS uitgevoerd. Deze OAS zal begin 2010 starten.

Voor de randgemeenten (Deventer, Zutphen, Rheden) zijn geen OAS'sen gepland.

2.13 Oprichting Samenwerking Water Oost Veluwe

In 2009 is opgericht Samenwerking Water Oost Veluwe (SWOV).

Hierin werken structureel samen Waterschap Veluwe en de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe en Voorst. De gemeenten Zutphen, Olst-Wijhe, Rheden en Deventer zijn agendalid. Het SWOV komt vier keer per jaar bij elkaar. Daarnaast kunnen er op specifieke onderwerpen al dan niet tijdelijk projectgroepen worden ingesteld. De ambities van SWOV zijn vastgelegd in de **Routekaart 2010**.

3. Bestuurlijke en ambtelijke inbedding

3a. Regio Stedendriehoek: Bestuurlijke en ambtelijke inbedding

Het Project Toekomst Waterketen Gelderland is bestuurlijk ingebed in het Portefeuillehoudersoverleg Milieu en Water van de Regio Stedendriehoek. De bestuurlijke legitimatie wordt verkregen door de besluiten van de Regioraad van de Regio Stedendriehoek.

Specifiek voor TWG is er een regelmatig overleg tussen de drie ambassadeurs in de Regio, de heren Van Oosten, Verwolf en Schrijver. De ambtelijk ondersteuner is secretaris van dit overleg.

Ambtelijk is er de Regiegroep. In de regiegroep hebben zitting de Regio Stedendriehoek, Waterschap Veluwe, Waterschap Rijn IJssel en Regio Achterhoek Ook de ambtelijk ondersteuner maakt deel uit van de Regiegroep. De vertegenwoordiger van de regio Achterhoek maakt deel uit van de regiegroep omdat de projecten in 2007 zijn ingestoken op beide regio's. De regiegroep kwam eens per 8 weken bij elkaar.

In 2008 en begin 2009 is er geen ambtelijk ondersteuner in de Regio Stedendriehoek geweest. Per 1 maart 2009 heeft Paul van Dommelen deze functie voor de Regio Stedendriehoek weer op zich genomen.

In 2008 is gebleken dat er verschillen in belangen en werkwijzen zijn tussen de gemeenten links en rechts van de IJssel. De gemeenten links van de IJssel vallen in het werkgebied van Waterschap Veluwe en rechts in het werkgebied van Waterschap Rijn IJssel. De gemeenten Zutphen en Lochem hebben zich daarom aangesloten bij het Vakberaad Water dat door de regio Achterhoek wordt georganiseerd.

De overige gemeenten van de Regio Stedendriehoek (Apeldoorn, Brummen, Epe, Voorst en Deventer (ten westen van de IJssel) hebben de Samenwerking Water Oost -Veluwe opgezet. Binnen Waterschap Veluwe is er naast dit overleg ook een goed functionerende samenwerking op de Noord Veluwe. Daarmee is voor het Waterschap Veluwe een gebiedsdekkende structurele samenwerking met gemeenten gerealiseerd. Vakinhoudelijk doen verschillende gemeenten ten oosten van de IJssel mee aan het Technisch Overleg Riolering dat is ingesteld naar aanleiding van de resultaten uit de projecten rondom afkoppelen.

3b. Regio Achterhoek: Bestuurlijke en ambtelijke inbedding

Samenwerken in de Achterhoek gaat niet vanzelf, maar vraagt organisatie. Dit voorkomt dat de projecten wegzakken ten opzichte van de waan van de dag. In het werkgebied van Regio Achterhoek, aangevuld met de gemeenten Zutphen en Lochem, wordt waarde gehecht aan de volgende vormen van organisatie voor de samenwerking:

Niveau 1 – Bestuurlijk overleg riolering en water Achterhoek.

Het bestuurlijk overleg vormt het besluitvormend orgaan voor samenwerking op gebied van riolering en waterbeheer in de Achterhoek, aangevuld met Zutphen en Lochem. Dit overleg vindt zo vaak plaats als nodig.

Niveau 2 – Ambtelijk beraad Water Achterhoek.

Het ambtelijk beraad Water Achterhoek voorziet voor de deelnemers in een duidelijke behoefte. Beleidsmedewerkers wisselen 4 keer per jaar van gedachten over relevante ontwikkelingen op het gebied van riolering en stedelijk waterbeheer. Behoefte bestaat aan een professioneel secretariaat. Het voorstel is dit te introduceren voor 2010 en 2011.

Niveau 3 – Technisch overleg riolering en water Achterhoek.

Het Technisch overleg Riolering en Water voorziet voor de deelnemers in een duidelijke behoefte. Rioleringsbeheerders informeren elkaar vanuit eigen vakkennis. Circa 6 keer per jaar ervaringen delen over praktische problemen en oplossingen. Sinds eind 2009 is er een professioneel secretaris. Het voorstel is deze situatie te continueren in 2010 en 2011.

4 Doorkijk naar de samenwerkingsvormen de komende jaren.

Regio Stedendriehoek

Samenwerking zal gericht moeten zijn op functionele handelingsverbanden. Zo is de samenwerking van Zutphen en Lochem ontstaan uit de ligging op de dezelfde rioolwaterzuivering en begonnen rond het opstarten van de OAS. Het Afvalwaterteam Zutphen biedt de basis voor een structurele en langjarige samenwerking op het terrein van de afvalwaterketen. De ambities van het Afvalwaterteam Zutphen zijn beschreven in het **Plan van Aanpak Afvalwaterteam Zutphen 2010-2011** (oktober 2009).

Samen met het Wateroverleg Noord Veluwe vormt de Samenwerking Water Oost Veluwe een gebiedsdekkend geheel voor het Waterschap Veluwe.

Samenwerking Water Oost Veluwe, opgericht in 2009, heeft haar ambities beschreven in de **Routekaart 2010** (december 2009).

De resultaten van zowel TWG als kaderrichtlijn water zullen gebruikt worden als beginpunt voor een structurele en langjarige samenwerking.

Met de twee functionele samenwerkingsvormen is het gehele Gelderse gebied van de Regio Stedendriehoek goed uitgerust voor de taken die op watergebied de komende tijd op de regio afkomen. Werkenderwijs zal er een ontwikkeling op gang komen naar de meest optimale samenwerkingsvorm voor de beide gebieden. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van de aanbevelingen die gedaan zijn in de Handreiking Samenwerken in de Waterketen 2007 en de komende ontwikkelingen op landelijk en provinciaal niveau.

Regio Achterhoek

Tijdens de ambtelijke waterketendag Achterhoek d.d. 26 november 2009 zijn enkele ideeën geuit die onderstaand zijn verwoord tot aanzetten tot projectvoorstellen.

Thema 1 – Waterloket.

Gemeenten vormen vanuit de overheid het eerste aanspreekpunt voor de burger. Dit geldt dus ook voor vragen op gebied van water. Voor een deel van de vragen heeft de gemeente de zorgplicht, maar voor een ander deel is dat het waterschap of de drinkwatermaatschappij. Dit vraagt om een goede organisatie van de back-office.

Thema 2 – Waterkwaliteitspoor en samen doen in de afvalwaterketen.

In alle gemeenten wordt het waterkwaliteitspoor uitgevoerd en wordt de samenwerking in de afvalwaterketen ontwikkeld via het programma WAKker. De programmadoelen zijn dat de

omstandigheden in het stedelijke oppervlaktewater voor de gebruik- en belevingswaarde verbeterd zijn, dat de afvalwaterketen duurzamer, klimaatneutraler, doelmatiger en goedkoper functioneert en dat de samenwerking in de afvalwaterketen tussen gemeenten en met het waterschap intensiever, vanzelfsprekender, doelmatiger en de voordelen ervan zichtbaarder zijn voor de burger. Het voorstel is om meer samen te doen met alle gemeenten en het waterschap, te beginnen in regionale afvalwaterteams zoals het afvalwaterteam Etten (gemeente Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek en WRIJ) en Zutphen (gemeente Lochem, Zutphen en WRIJ).

Thema 3 – Grondwatermeetnet Achterhoek.

Gemeenten hebben sinds kort de zorgplicht voor grondwaterstandbeheer in het stedelijk gebied. Dit vraagt om inzicht in de huidige grondwaterstanden, inclusief ruimtelijke variatie en het verloop gedurende de seizoenen. Er zijn al bestaande peilbuizen en registratiesystemen van enkele gemeenten, het waterschap Rijn en IJssel, het drinkwaterbedrijf Vitens en het landelijke systeem DINO van TNO. Het onderzoek moet duidelijk maken wat er al is en wat nog ontbreekt. Verder een plan om te komen tot een systeem waarmee alle gemeenten in de Achterhoek voldoende informatie krijgen voor invulling van hun grondwaterzorgplicht.

Thema 4 – Monitoring functioneren rioolstelsels en overstorten.

Bij riolering lopen theorie en praktijk soms uiteen. De aandacht is niet langer hoofdzakelijk gericht op het theoretisch functioneren, maar ook op de praktijk. Hoe vult het stelsel zich, hoe verloopt de afvoer naar de RWZI en hoe vaak treden overstorten in werking? Deze essentiële informatie is te verzamelen met monitoring. Het onderzoek inventariseert wat gemeenten en waterschap reeds monitoren en geeft aan wat redelijkerwijs nog ontbreekt. Verder is het doel te komen tot een plan waarmee de monitoring vorm kan krijgen.

Thema 5 – Benchmark monitoring 2010

De Achterhoekse gemeenten en Zutphen en Lochem zijn van plan om allen deel te nemen aan de landelijke benchmark waterketen 2010, zoals ook is afgesproken in het bestuursakkoord waterketen. Deze benchmark bereiden de gemeenten in 1 gezamenlijke sessie voor, zodat interpretatieverschillen over vragen minimaal zijn. De resultaten worden als regio afgezet tegen de landelijke resultaten. Op basis van de uitkomsten wordt een vervolgplan opgesteld.

Zuiveringskring Etten

Daarnaast wordt in **zuiveringskring Etten** gewerkt aan intensievere samenwerking als uitvoering van het Afvalwaterakkoord en de ontwikkelingen in de afvalwaterketen van de zuiveringskring Etten. Het afvalwaterakkoord is gesloten tussen de gemeenten Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek en Waterschap Rijn en IJssel.

Het ambtelijk afvalwaterteam legt verantwoording af aan het bestuurlijk afvalwaterteam, dat bestaat uit drie wethouders en een heemraad.

IN UITVOERING			
Nr.	Herkomst	Onderwerp	Realisatie
1a	AWA Etten	Jaarlijks bestuurlijk overleg	Is in uitvoering. <i>Doelmatigheidswinst = Bestuurders kunnen snel elkaar vinden voor afstemming en zetten gezamenlijk toekomstige lijnen uit.</i>
1b 1o	AWA Etten	Uitvoering afvalwaterakkoord (vergroten capaciteit gemaal Etten en Braamt). Resultaat OAS publiceren.	Gereed eind 2009. <i>Dienstverlening = lagere kosten voor burger (besparing € 235.000,-) Transparantie is vergroot door informatie over afvalwaterakkoord aan burger.</i>
1c 1m	AWA Etten	Halfjaarlijkse ambtelijke bijeenkomst Ontwikkelingen afvalwaterketen Etten, bijvoorbeeld inclusief ruimtelijke plannen en urinescheiding	Vindt inmiddels elke twee maanden plaats. <i>Doelmatigheidswinst = Ambtenaren kunnen anticiperen op elkaars plannen en horen welke effecten de plannen bij een ieder veroorzaken. Ambtenaren kunnen snel elkaar vinden voor afstemming van het dagelijks beheer en onderhoud.</i>
1e 1f 1g	AWA Etten	Waterkwaliteitspoor (programma WAKker) 1. Stadswateronderzoeken per gemeente 2. Plannen van Aanpak per gemeente, incl. eerste inzicht in gevolgen klimaatverandering. 3. Optimalisatiestudie 3 gemeenten + WRIJ, incl. gescheiden riolering	1. Gereed 2. Gereed in jan. 2010 3. Starten in feb. 2010 <i>Milieuwinst = Afvalwaterketen veroorzaakt geen te nadelige effecten meer op het oppervlaktewater. Milieuwinst = Kennis in de regio wordt vergroot door milieu- en omgevingsrisico's in beeld te brengen bij gevolgen klimaatverandering.</i>
1i	AWA Etten	Onderzoek samenstelling afvalwater	Geen prioriteit
1j	AWA Etten Overleg 311007	Metten en monitoren 1. Grondwatermeetnet Liemers e.o. (Montferland en Oude IJsselstreek) 2. Meetstrategie overstorten	1. 2 ^o fase loopt. <i>Dienstverlening = lagere plankosten voor burger (Besparing = € 95.000, tot met fase 2. Besparing in implementatiefase nog groter).</i> <i>Doelmatigheidswinst = Ambtenaren leren van elkaar en wiel wordt niet 8x opnieuw uitgevonden.</i> 2. Gemeente Doetinchem heeft strategie klaar. Gemeente Oude IJsselstreek legt het meetnet aan. Gemeente Montferland

			ontwikkeld dataverwerking. Waterschap Rijn en IJssel ontwikkeld strategie samen met de 3 gemeenten. <i>Doelmatigheidswinst = afstemming meetdoelen en meetmethode. (Besparing > €, omvang wordt nog bepaald)</i>
1k	AWA Etten	Vergunningverlening en handhaving	Er is overleg gaande tussen de gemeenten en het waterschap in het kader van een af te sluiten dienstenovereenkomst. <i>Doelmatigheidswinst = inzet van kennis en ervaring van het waterschap bij regulering van specifieke bedrijfslozingen op de afvalwaterketen (WABO, Waterwet)</i>
3	Overleg 191007	Project Ulft (Vogelbuurt) gezamenlijk oppakken	Gemeente Oude IJsselstreek en Waterschap Rijn en IJssel stemmen plannen af. Project loopt nog. <i>Doelmatigheidswinst = Ambtenaren ontwikkelen gezamenlijk nieuw deel van de afvalwaterketen. Milieuwinst = Best toepasbaar systeem (afkoppelen, infiltratie-transportriool met grondpassages) wordt ontwikkeld binnen maatschappelijk aanvaardbare kosten.</i>
4	Overleg 191007	Afkoppelen gebied in Etten (Gamma terrein)	Gemeente Oude IJsselstreek en Waterschap Rijn en IJssel stemmen plannen af. Gereed 2008 <i>Doelmatigheidswinst = Ambtenaren ontwikkelen gezamenlijk nieuw deel van de afvalwaterketen. Milieuwinst = Best toepasbaar systeem wordt ontwikkeld binnen maatschappelijk aanvaardbare kosten.</i>
5	Overleg 191007	Gezamenlijk gemalenbeheer in Doetinchem	Subsidie VROM verkregen en studie is uitgevoerd. Eind 2009 volgen onderhandelingen tussen Doetinchem en WRIJ. <i>Doelmatigheidswinst = Partners kunnen gebruik maken van elkaars skills en menskracht. Door gezamenlijke uitvoer zijn de onderzoekskosten lager (Besparing € 10.000) Door subsidie VROM zijn onderzoekslasten voor burgers in gemeente en waterschap lager (Besparing € 7.500) Milieu- en volksgezondheidswinst = door verbrede inzet kunnen meer calamiteiten worden voorkomen en wordt het oppervlaktewater minder belast en waardoor de contactkans met afvalwater voor de burger wordt verkleind (minder rioolwater op straat en in het stadswater).</i>

1h	AWA Etten	Vastleggen van de hectares afkoppelen: 'spaarbankboekje'	Inventarisatie loopt. <i>Transparantiewinst = Inzicht in elkaars afkoppelprojecten.</i> <i>Doelmatigheidswinst = via uitruil tussen de gemeenten en het waterschap (effectievere inzet afvalwaterketen) kunnen waterkwaliteitsknelpunten goedkoper worden opgelost.</i>
6	Overleg 191007	Gezamenlijk beheer drukriolering	Vindt plaats in Technisch beraad Riolering Achterhoekse Gemeenten.
7	Overleg 191007	Gezamenlijk beheer individuele systemen behandeling afvalwater (IBA / mini zuiveringen)	Vindt plaats in Technisch beraad Riolering Achterhoekse Gemeenten.
8	Overleg 191007	Uitwerken zorgplichten afvalwater, grondwater en hemelwater (Verbreed GRP)	Verbreed GRP van Doetinchem is gereed. Waterschap is volledig erbij betrokken geweest. <i>Doelmatigheidswinst = Brede kennis was aanwezig in projectteam die GRP opstelde. Andere gemeenten kunnen gebruik maken van kennisopbouw.</i> <i>Milieuwinst = Doelen en investeringen van gemeente en waterschap zijn afgestemd voor de planperiode.</i> <i>Transparantiewinst = waterschap kan anticiperen op beschreven ruimtelijke ontwikkelingen in Doetinchem.</i>
14	Overleg 311007	Toelichting op Afvalwaterbenchmark	Wacht op besluitvorming in Den Haag.
15 17 18 19	Overleg 070109	Hoe gaan we in de toekomst om met de verdeling van de baten en de kosten. Eind 2009 bespreken voorstel van het afvalwaterteam voor de doelen van 2010 en verder. In ambtelijk voorjaarsoverleg bespreken hoe we omgaan met eindigheid afvalwaterplan en 'oneindigheid' afvalwaterakkoord. Voorstel voor voorjaarsoverleg over zaken uit het afvalwaterteam, die voorgelegd kunnen worden aan de provincie voor TWG subsidie	De vier partners gaan met ingang van november 2009 onderzoeken hoe de samenwerking in het afvalwaterteam Etten nog structureler kan en wat meerjarige samenwerking kan betekenen. De provincie heeft subsidie toegekend (€ 25.000). <i>Doelmatigheidswinst = doel nieuwe organisatie van het afvalwaterteam. (Besparing onderzoekskosten = € 25.000 = subsidie provincie)</i> <i>Milieuwinst = doel nieuwe organisatie afvalwaterteam.</i> <i>Dienstverleningswinst = doel nieuwe organisatie afvalwaterteam.</i>
16	Overleg 070109	Concept Rioleringsbundel van waterschap voorleggen	Waterschap Rijn en IJssel is rioleringsbeleid aan het vernieuwen.

		voor gewenste inbreng vanuit de gemeentelijke partners	<p>Het eerste deel is voor commentaar besproken met de drie gemeenten.</p> <p><i>Doelmatigheidswinst = Waterschap kan direct de ideeën en doelen van de gemeenten meenemen. Gemeenten geven hierdoor mede richting aan het waterschapsbeleid.</i></p> <p><i>Transparantiewinst = Gemeenten krijgen vroegtijdig inzicht in richting waterschap.</i></p>
20	Overleg 070109	Project voorlichting aan burgers vanuit afvalwaterteam Etten	<p>De vier partners hebben inmiddels een communicatiegroep gevormd.</p> <p>De campagne Goed Riolgebruik (Rioned) is inmiddels afgestemd tussen de gemeenten. Na 22 december 2009 wordt gezien welke voorlichting er over de afvalwaterketen gaat komen in de huis-aan-huis bladen.</p> <p><i>Transparantiewinst = voor burger wordt het duidelijk dat hun € doelmatig wordt geïnvesteerd, door dat de partijen afstemmen.</i></p> <p><i>Doelmatigheidswinst = door gezamenlijk informatie voor te bereiden dalen deze kosten met 50 tot 75 %.</i></p>

Bijlage 1

Afkoppelen in grondwaterbeschermingsgebieden in stedelijke gebied

Het afkoppelen van regenwater in grondwaterbeschermingsgebieden vereist speciale aandacht vanwege de mogelijke negatieve invloed door externe factoren op de grondwaterkwaliteit

De werkgroep heeft na een aantal bijeenkomsten een aantal conclusies getrokken waarvan de kernpunten op het volgende neerkomen:

- 1. Door gebruik te maken van de huidige communicatiemiddelen de bewoners in grondwaterbeschermingsgebieden permanent attenderen op de consequenties van het wonen in zo'n gebied. Dit zou kunnen door het uitgeven van folders, vermelding in lokaal huis-aan-huis blad of via de gemeentelijke website;**
- 2. Streven naar mogelijkheden zichtbaar af te koppelen boven de aanleg van ondergrondse infiltratiesystemen. In dat laatste geval extra voorzieningen treffen in het afvoersysteem om verontreiniging van grondwater te voorkomen;**
- 3. Maatwerk leveren voor afkoppelprojecten. Juist in grondwaterbeschermingsgebieden is de noodzaak van verantwoord afkoppelen groter dan buiten deze gebieden;**
- 4. Verantwoord afkoppelen in grondwaterbeschermingsgebieden door adequaat beheer- en onderhoudsprogramma op te zetten en uit te voeren;**
- 5. Eenduidig monitoringsprotocol opstellen voor analyse van het grondwater en in mindere mate van de bodem;**
- 6. Lijst met aanbevelingen/richtlijnen opstellen voor afkoppelen in grondwaterbeschermingsgebieden en als apart onderdeel meenemen in de door het Waterschap Rijn en IJssel recent aangepaste beslisboom voor de afhandeling van hemelwater;**
- 7. Opzetten van een calamiteitenplan;**
- 8. Kennisuitwisseling door inbreng van praktische kennis via regio- overleg op het gebied van water of met gemeenten met dezelfde problematiek. Beschikbare praktisch kennis breed uitdragen (website);**
- 9. Problematiek onder aandacht brengen van RIONED en landelijk presenteren.**

12 Oktober 2009

Bijlage 2

Adviezen uit benchmark riolering	Actie
<i>Toestand en functioneren</i>	
1. Samenwerking bij monitoring 2. Leer van elkaar qua effectieve aanpak rioolinspecties	1. Oppakken via WAKker (waterschap). Aan het waterschap wordt voorgesteld ook de monitoring van de neerslagintensiteit mee te nemen in het waterkwaliteitspoor. 2. Dit kan worden bereikt door het instellen van een 'technisch overleg', waarin onderwerpen zoals rioolbeheer verder worden uitgediept en ervaringen kunnen worden uitgewisseld. Het vakberaad water leent zich daar niet voor, omdat bij dat overleg de nadruk ligt op beleidsmatige onderwerpen en voornamelijk beleidsmedewerkers aan tafel zitten.
<i>Milieu-inspanning</i>	
3. Doelmatig afkoppelen 4. Snel uitvoeren OAS-studies, zodat de nog benodigde investeringen kunnen worden geoptimaliseerd en geminimaliseerd	3. Dit punt hoort thuis bij de projectgroep 'regionaal specialist afkoppelen'. Deze projectgroep heeft geconcludeerd dat er geen behoefte is aan het gezamenlijk inhuren van een specialist afkoppelen. 4. Het waterschap voert dit uit.
<i>Uitgaven</i>	
5. Ga na waardoor grote spreiding in reinigingskosten voorkomt 6. Kijk of d.m.v. samenwerking de reinigingskosten terug te dringen zijn	5. Dit is een onderwerp voor het in te stellen technische overleg. Aandachtspunt: check het verband tussen vegen en rioolreiniging. 6. Qua planning en communicatie is het niet praktisch om op het gebied van reiniging samen te werken. Wel is het

	zinnig om bestekken te vergelijken. Dit is eveneens een onderwerp voor het technisch overleg.
<i>Organisatievermogen</i>	
7. Leer van elkaar op het gebied van projectmatig werken	7. Dit kan worden bereikt door goed lopende projecten te bespreken in het vakberaad water en het technisch overleg. Wat ging er goed, wat ging minder goed? Wel moet dit worden georganiseerd (bv. rouleren).
<i>Gegevensbeheer</i>	
8. Verwerking revisies: hoe kan dat sneller?	8. Dit kan alleen worden bereikt met het inhuren van mensen die de achterstanden wegwerken. De wet Wion is een stok achter de deur om alles up-to-date te houden. Dit is geen onderwerp om op samen te werken.

Conclusie:

Er is behoefte aan een overleg waar alleen technische (riolerings)medewerkers aan tafel zitten. In dat overleg kunnen ervaringen worden uitgewisseld en kunnen mensen van elkaar leren. Dit gebeurt onder andere door het toelichten van projecten door het incidenteel inhuren van expertise, bijvoorbeeld om een toelichting te geven op een specifiek onderwerp. Onderwerpen die op de rol staan voor het technisch overleg, zijn:

- effectieve aanpak rioolinspecties (rioolbeheer)
- (spreiding) reinigingskosten
- lopende of afgeronde projecten bespreken (inventarisatie maken)

Advies:

- het instellen van een technisch overleg op Achterhoek/Stedendriehoek niveau (afhankelijk van de deelname);
- het aanwijzen van een trekker tijdens het vakberaad water van 12 januari 2009;
- na het instellen van het technisch overleg en het aanwijzen van een trekker, het TWG project benchmark riolering als afgerond beschouwen.

Uitwerking:

Het Technisch Overleg beperkt zich tot nu toe tot gemeenten te oosten van de IJssel

De deelnemers aan het Technisch Overleg hebben gekozen voor een wisselend voorzitterschap. Eén gemeente is gastheer en voorzitter, een andere is secretaris en de volgende keer gastheer en voorzitter. Er wordt dan een volgende als secretaris aangewezen.

Bijlage 3

Bestuurlijke ambassadeurs TWG

Mevr. C.C. Leppink- Schuitema , portefeuillehouder water Regio Achterhoek
A. van Oosten, wethouder gemeente Zutphen
P. Schrijver, heemraad waterschap Rijn-IJssel
G. Verwolf, dijkgraaf waterschap Veluwe

Deelnemers Projectgroep TWG Stedendriehoek

D. Anema, gemeente Apeldoorn
H. Beekman/ M. Buiting, gemeente Brummen
M. Smit, gemeente Epe
M. Borgman, gemeente Lochem
Mevr. M. Bijsterveld, gemeente Voorst
J. Immink, gemeente Zutphen
H. Posthuma, regio Stedendriehoek
H. Gietema, Waterschap Veluwe
M. Kaats, Waterschap Rijn en IJssel
P.van Dommelen, projectleider TWG

Ambtelijke regiegroep 2008-2009

H. Posthuma, regio Stedendriehoek
H. Gietema , Waterschap Veluwe
M. Kaats, Waterschap Rijn en IJssel
Mevr. J. Emaus/ mevr S. Rasenberg, regio Achterhoek
P.van Dommelen, projectleider

Deelnemerslijst waterketendag Achterhoek 26 november 2009.

Gemeente Winterswijk	Arnold van Woerkom
Regio Achterhoek	Sonja Rasenberg
Gemeente Aalten	Gerard te Beest
Gemeente Montferland	Henk Kuipers (afgemeld)
Gemeente Doetinchem	Karin Teunissen-Ordelman
Gemeente Berkelland	Thorben Koeslag
Gemeente Oude-IJsselstreek	Wim Geense (laatste deel)
Gemeente Oude-IJsselstreek	Dirk Hoogeveen (laatste deel)
Gemeente Winterswijk	Gert de Lange
Gemeente Zutphen	John Immink
Gemeente Lochem	Marcel Borgman (afgemeld)
Waterschap Rijn en IJssel	Hendri Witteveen
Waterschap Rijn en IJssel	Martien Kaats
Waterschap Regge en Dinkel	Tom Voskamp
Buro Broks en Messelaar	Kees Broks
Gemeente Doetinchem	Gerdien Dutman

Bijlage 4 Literatuur

- Toekomst Waterketen Gelderland: *Een goede buur... samenwerken in de waterketen voor burger en milieu*, september 2005
- Stichting Rioned: *Benchmark Rioleringszorg, koepelrapport Gelderse gemeenten*, oktober 2007
- Toekomst Waterketen Gelderland: *Handreiking Samenwerken in de Waterketen*, maart 2007
- Regio Stedendriehoek en Regio Achterhoek: *Aan de slag met TWG werkplan 2008-2009*, oktober 2007.
- Afvalwaterteam Zutphen: *Plan van Aanpak 2010 – 2011*, oktober 2009
- Samenwerking Water Oost Veluwe: *Routekaart 2010*, december 2009
- Regio Achterhoek: *Verantwoordingsrapportage projecten Achterhoek 2008- 2009*, januari 2010

Project: Grondwatermeetnet Liemers
 Gezamenlijk ontwerp en implementatie van een grondwatermeetnet om inzicht te krijgen in de grondwatersituatie

Doel: Invulling grondwaterzorgplicht, inzicht in aard en omvang van knelpunten, voorkomen problemen, treffen van doelmatige oplossingen

Betrokken partijen Gemeenten Westervoort, Doesburg, Montferland, Duiven, Zevenaar, Oude IJsselstreek, Rozendaal, Rijnwaarden, Waterschap Rijn en IJssel

Doelmatigheid	Duurzaamheid	Dienstverlening
<p>Investerings: besparing 8 maal € 10.000 = € 80.000,= ten behoeve van PVA, inventarisatie, ontwerp</p> <p>FTE's: besparing in FTE's bij Gezamenlijke exploitatie (schatting circa 0,2 – 0,5 FTE)</p> <p>Beheerkosten: naast FTE's nog nader te bepalen</p>	<p>Emissies: n.v.t.</p> <p>Energie en grondstoffen: betere keuzes bij investeringen, voorkomen onnodige grondwateronttrekking</p> <p>Mens en leefomgeving: betere keuzes i.r.t. grondwatersituatie, voorkomen problemen, kwalitatief betere leefomgeving.</p>	<p>Dienstverlening onderling: inzicht in grensoverschrijdende grondwatersituatie, samenwerking tussen partijen</p> <p>Transparantie: n.v.t.</p>

Project: Grondwatermeetnet Betuwe
 Gezamenlijk ontwerp en implementatie van een grondwatermeetnet om inzicht te krijgen in de grondwatersituatie

Doel: Invulling grondwaterzorgplicht, inzicht in aard en omvang van knelpunten, voorkomen problemen, treffen van doelmatige oplossingen

Betrokken partijen Gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Maasdriel, Neder-Betuwe, Buren, Waterschap Rivierenland

Doelmatigheid	Duurzaamheid	Dienstverlening
<p>Investerings: besparing 5 maal € 10.000 = € 50.000,= ten behoeve van PVA, inventarisatie, ontwerp</p> <p>FTE's: besparing in FTE's bij Gezamenlijke exploitatie (schatting circa 0,15 – 0,4 FTE)</p> <p>Beheerkosten: naast FTE's nog nader te bepalen</p>	<p>Emissies: n.v.t.</p> <p>Energie en grondstoffen: betere keuzes bij investeringen, voorkomen onnodige grondwateronttrekking</p> <p>Mens en leefomgeving: betere keuzes i.r.t. grondwatersituatie, voorkomen problemen, kwalitatief betere leefomgeving, betere planning ontgravingswerken.</p>	<p>Dienstverlening onderling: inzicht in grensoverschrijdende grondwatersituatie, samenwerking tussen partijen</p> <p>Transparantie: n.v.t.</p>

Project: Haalbaarheidsonderzoek meer structurele samenwerkingsverbanden rioleringszorg

Doel: Onderzoek naar meer structurele samenwerkingsverbanden

Doel: Realisatie van meer structurele samenwerking in de waterketen (rioleringszorg) voor een betere en meer doelmatige infrastructuur

Betrokken partijen: Alle Stadsregio gemeenten, gemeente Druten, Vitens, Waterschap Rijn en IJssel, waterschap Rivierenland

Doelmatigheid	Duurzaamheid	Dienstverlening
<p>Investerings: nu nog geen besparingen, op LT besparing op investeringen door slimmere en meer doelmatige investeringen</p> <p>FTE's: nog geen FTE's bespaard</p> <p>Beheerkosten: voordelen door gezamenlijk beheer en onderhoud, afhankelijk van aantal samenwerkende gemeenten</p>	<p>Emissies: op LT minder emissies door kwalitatief betere infrastructuur.</p> <p>Energie en grondstoffen: door schaalvoordeel op termijn efficiënter gebruik grondstoffen</p> <p>Mens en leefomgeving: betere infrastructuur leidt op termijn tot geringere emissies en een betere leefomgeving.</p>	<p>Dienstverlening onderling: meer inzicht in onderlinge kennis en vaardigheden, beter benutten van elkaars kwaliteiten</p> <p>Transparantie: meer inzicht, betere benutting</p>

Project: Haalbaarheidsonderzoek kennis delen

Doel: Onderzoek naar vraag en aanbod van kennis en vormen om kennis beter te kunnen benutten

Doel: Benutten van kennis en aanvullen ontbrekende kennis door samenwerking.

Betrokken partijen: Alle Stadsregio gemeenten, gemeente Druten, Waterschap Rijn en IJssel, waterschap Rivierenland

Doelmatigheid	Duurzaamheid	Dienstverlening
<p>Investerings: nu nog geen besparingen, op LT besparing op investeringen door slimmere en meer doelmatige investeringen</p> <p>FTE's: nog geen FTE's bespaard</p> <p>Beheerkosten: voordelen door gezamenlijk kennis benutten en hoger kennis niveau</p>	<p>Emissies: op LT minder emissies door kwalitatief betere infrastructuur.</p> <p>Energie en grondstoffen: door schaalvoordeel en benutten kennis op termijn efficiënter gebruik van grondstoffen</p> <p>Mens en leefomgeving: betere infrastructuur leidt op termijn tot geringere emissies en een kwalitatief betere leefomgeving.</p>	<p>Dienstverlening onderling: meer inzicht in onderlinge kennis en vaardigheden, beter benutten van elkaars kwaliteiten</p> <p>Transparantie: meer inzicht, betere benutting</p>

Waterschap Rijn en IJssel

Project: OAS Nieuwgraaf
 Optimalisatie van de afvalwaterketen binnen de zuiveringskring Nieuwgraaf

Doel: Investerings optimaliseren voor de basisinspanning en afnameverplichting in de afvalwaterketen.

Betrokken partijen Gemeenten Rijnwaarden, Zevenaar, Duiven, Westervoort, Rheden, Rozendaal, Arnhem, Rijkswaterstaat, Waterschap Rijn en IJssel

Doelmatigheid	Duurzaamheid	Dienstverlening
<p>Investerings: besparing op investeringen door overdracht van basisinspanning en beter benutten aanwezige infrastructuur: € 4.339.042, -</p> <p>FTE's: Budgetair neutraal</p> <p>Beheerkosten: Het gesloten afvalwaterakkoord leidt tot een afvalwaterteam waarin optimalisatie van de beheerskosten aan de orde gaat komen.</p>	<p>Emissies: conform basisinspanning riolering en "basisinspanning zuivering" (nationale N+P normen)</p> <p>Energie en grondstoffen: Komt aan de orde in volgende OAS.</p> <p>Mens en leefomgeving: Komt aan de orde in het programma WAKker (waterkwaliteitspoor en afvalwaterketen)</p>	<p>Dienstverlening onderling: inzicht in de mogelijkheden van de afzonderlijke delen van de afvalwaterketen. Inzicht in de onderlinge afhankelijkheid</p> <p>Transparantie: meer inzicht, betere benutting</p>

Waterschap Rijn en IJssel

Project: OAS Weurt 3
 Optimalisatie van de afvalwaterketen binnen de Zuiveringskring Weurt

Doel: Optimalisatie van de afvalwaterketen, door afstemming van ingrepen en benutten aanwezige infrastructuur.

Betrokken partijen Gemeenten Beuningen, Heumen en Groesbeek, Waterschap Rivierenland

Doelmatigheid	Duurzaamheid	Dienstverlening
<p>Investerings: besparing op investeringen (nog niet bekend)</p> <p>FTE's: n.v.t.</p> <p>Beheerkosten: n.v.t.</p>	<p>Emissies: onderdeel van studie.</p> <p>Energie en grondstoffen: betere keuzes bij investeringen, voorkomen onnodige investeringen</p> <p>Mens en leefomgeving: gericht op geringere emissies, omvang nog onbekend</p>	<p>Dienstverlening onderling: inzicht in onderlinge afhankelijkheid</p> <p>Transparantie: idem</p>

Waterschap Rijn en IJssel

Project: **Meten en monitoren**
Stimuleren van meten en monitoren bij gemeenten

Doel: Meer inzicht in werkelijk functioneren van de waterketen in relatie tot emissies watersysteem. .

Betrokken partijen Waterschappen Rijn en IJssel en Rivierenland en inliggende gemeenten

Doelmatigheid	Duurzaamheid	Dienstverlening
<p>Investerings: Op LT besparing op investeringen (nog niet bekend)</p> <p>FTE's: n.v.t.</p> <p>Beheerkosten: n.v.t.</p>	<p>Emissies: meer inzicht hierin, daardoor doeltreffender ingrepen.</p> <p>Energie en grondstoffen: betere keuzes bij investeringen, voorkomen onnodige investeringen</p> <p>Mens en leefomgeving: gericht op geringere emissies, omvang nog onbekend</p>	<p>Dienstverlening onderling: inzicht in totale en lokale emissies</p> <p>Transparantie: idem</p>

Optimalisatiestudie AfvalwaterSysteem (OAS)

1-a. Zuiveringskring Eck en Wiel

In de gemeente Buren zijn nog BRP's van het gebied in de maak. Pas als deze gegevens en capaciteitsmetingen beschikbaar zijn zal samen met het waterschap Rivierenland een optimalisatiestudie worden gemaakt. Het onderzoek rioolvreemd water (zie punt 2) is afgerond. Er wordt verwacht dat de gegevens van de BRP 'en eind 1^e kwartaal 2010 beschikbaar zijn.

1-b. Zuiveringskring Gorinchem oost

Voordat een optimalisatiestudie wordt gemaakt, zal hier een centralisatiestudie plaats vinden. Er zijn nu drie zuiveringsinstallaties in dit gebied. Deze RWZI liggen in gebieden waar ontwikkeling van woongebieden liggen. Samen met de in liggende gemeenten wordt gezocht naar de haalbaarheid en mogelijke locatie voor (waarschijnlijk) 1 centrale RWZI.

1-c. Zuiveringskring Bommelerwaard oost

In de gemeente Maasdriel is nog een BRP van het gebied in de maak. Pas als deze gegevens beschikbaar zijn kunnen met metingen de capaciteit van dit stelsel worden bepaald. Daarna zal samen met het waterschap Rivierenland vervolg worden gegeven aan de optimalisatiestudie. Er wordt verwacht dat de gegevens van het BRP Kerkdriel en Velddriel eind 1^e kwartaal 2010 beschikbaar zijn.

1-d. Zuiveringskring Haften

In de gemeente Neerijnen zijn geen recente BRP gegevens beschikbaar. Hierdoor kan er nog geen OAS worden gemaakt.

1-e. Zuiveringskring Druten

In de gemeente West Maas en Waal zijn geen recente BRP gegevens beschikbaar. Hierdoor kan er nog geen OAS worden opgestart.

2. Onderzoek rioolvreemd water

In de gemeenten Buren, Zaltbommel en Tiel is onderzoek gedaan naar rioolvreemd water in hun stelsel. Uit deze onderzoeken blijkt dat het probleem van dit rioolvreemd water veelal alleen met grote kapitaalinvesteringen opgelost kan worden. In overleg met het waterschap Rivierenland is gezocht naar een oplossing op basis van maatschappelijk laagste kosten. In beide gevallen heeft dat geresulteerd in een voorlopige acceptatie van dit rioolvreemde water. Er wordt daarom voor gekozen om dit project integraal onder te brengen in de optimalisatiestudies. Hiermee kan een integrale afweging worden gemaakt over de omgang met rioolvreemd water in een stelsel.

3. Grondwatermeetnet rivierengebied

De gemeenten Neder-betuwe, Buren en Maasdriel hebben aangehaakt aan het project vanuit het Stadsregiogebied om tot een gezamenlijke opzet voor een grondwater meetnet te komen. Voor de voortgang wordt verwezen naar de rapportage uit het Stadsregiogebied. Voorts speelt er een soortgelijk initiatief in de gemeenten Druten en Beuningen

4. Meten en monitoren overstorten

Dit project is in uitvoering. Het is nog niet gereed omdat het project hinder heeft ondervonden van de systeemintegratie van de diverse software leveranciers van data vanuit de hoofdpst naar de gezamenlijke database. Afhankelijk van iedere gemeente en de bestaande systemen is een stuk maatwerk geleverd (of moet nog worden geleverd) voor de integratie in het centrale systeem bij het waterschap Rivierenland. 70 % Van de systemen zal aan het eind van 2009 zijn geïntegreerd en daarmee volledig operationeel. De hiermee verzamelde gegevens worden via een gesloten website aangeboden aan de participanten. Binnen dit project wordt in 2010 onderzocht of het grofmazige net van regenmeters verfijnd moet gaan worden.

5. Pilot beheer en onderhoud IBA's

De pilot beheer en onderhoud samen met de gemeente Geldermalsen is gereed. Per 1 januari organiseert het waterschap Rivierenland het beheer van de ca 380 IBA's in het gebied van Geldermalsen. De overige gemeenten van de regio Rivierenland zal een zelfde voorstel worden gedaan in 2010 .

6. Geografische Informatie Systemen

Dit kansrijke project heeft door wijzigingen in de prioriteiten geen doorgang gevonden. Het waterschap Rivierenland heeft in 2009 voorrang gegeven aan het digitaliseren van de leggerkaarten in haar beheersgebied. Ook speelt de onderlinge samenwerking bij de waterschappen in "het Waterschapshuis". De gemeente Maasdriel heeft in 2009 voorrang gegeven aan het digitaliseren van de BAG. Beide partijen zullen in 2010 het onderliggende project weer oppakken.

7. Gemeenschappelijk inkopen

Diverse inkooptrajecten hebben plaats gevonden. Het inkoopbureau van de regio Rivierenland rapporteert ieder kwartaal aan haar participanten. De inkoopvoordelen vloeien terug naar de individuele gemeenten.

8. Benchmark Riolering

Diverse gemeenten uit het gebied van de regio Rivierenland hebben al in de 1^e (2006) of 2^e (2007) tranche van de Gelderse Benchmark mee gedaan. Naar verwachting zullen alle gemeenten meedoen aan de landelijke benchmark 2010. De hieruit voort komende en de al eerdere verzamelde gegevens zullen in het regio overleg behandeld worden.

9. Belasting Samenwerking Rivierenland

De BSR is in Rivierenland een succes: Inmiddels zijn 7 regiogemeenten hierbij aangesloten. Naast verbetering van de kwaliteit is een schaalvoordeel behaald voor de deelnemende gemeenten. Binnen de deelnemende gemeenten is er bewust voor gekozen om geen relatie te gaan leggen tussen de nota voor het drinkwater en het afvalwater. Een ontwikkeling die elders in het land ook zichtbaar is. Zonder te beoordelen of dit goed/fout is kan geconstateerd worden dat de burger per direct meer zicht heeft gekregen in de heffingen die vanuit het waterschap danwel uit de gemeentelijke belastingen volgen. De helpdesk is operationeel en kan of via de website of via persoonlijk contact benaderd worden..

10. Grondroerdersregeling

In de regio Rivierenland is een initiatief afgerond om te komen tot een gezamenlijke invulling van de grondroerdersregeling. De ondergrondse infrastructuur is digitaal beschikbaar gemaakt voor eenieder die doormiddel van de KLIC informatie vooraf wil hebben voordat gegraven wordt. Een externe partij beheert alle data en stelt deze beschikbaar aan derden. Hiermee is een einde gekomen aan een enorme administratieve last en wordt graafschade voorkomen.

- **Succes**
- **Aandacht**
- **Geen doorgang**

Overzicht 9 initiatieven d.d. juni 2009

	Initiatief	Status	Geraamde bedrag
Veluwe			
1.	Onderzoek naar verdergaande samenwerking voor wat betreft het gezamenlijk onderhoud en beheer van de totale rioolinfrastructuur.	Aanbesteding heeft plaatsgevonden. Gemeenten/ Waterschap zijn akkoord met financiële bijdrage, planning en ambtelijke inzet. Portefeuillehouderoverleg van 27 mei heeft positief geadviseerd. Start 1 oktober 2008 / oplevering 1 april 2009.	€ 100.000,--
2.	Structurele samenwerking op regionale schaal in meten en monitoren van riooloverstorten.	Fase 1 (inventarisatie): is afgerond Fase 2 (maken van gezamenlijk meetplan): vraagdocument voor aanbesteding onder adviesbureaus is gereed. Bureaukeuze: sept. 2009. Opdracht: okt. 2009	€ 60.000,--
Stedendriehoek			
3.	Samenwerking in de zuiveringskring Zutphen - Lochem. Onderzoek naar Verdergaande samenwerking tussen gemeenten en waterschap: verkenning naar meerjarige structurele samenwerking	Er is ambtelijk en bestuurlijk overeenstemming over de intentieverklaring. De procedure van de bestuurlijk goedkeuring is in gang gezet. De intentieverklaring zal in juni of juli worden ondertekend.	€ 50.000,--
Achterhoek			
4.	Afvalwaterteam Etten en samenwerking na 2009: verkenning naar meerjarige structurele samenwerking	Intentieverklaring wordt in oktober bestuurlijk ondertekend.	€ 50.000,--
Stadsregio Arnhem Nijmegen			
5.	Haalbaarheidsonderzoek naar "meer structurele samenwerking in de waterketen". Bij welke gemeente bestaat draagvlak voor samenwerking? Wat is de beste organisatievorm?	Wordt in juni bestuurlijk vastgesteld. Voorstel gereed. Fase 1 wordt opgestart. Fase 1: 50.000,= Fase 2: 50.000,=	€ 100.000,--
6.	Waterservicepunt. Haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheid om vraag en aanbod van kennis door samenwerking te benutten (waaronder de benutting van bestaande kennis bij waterservicepunten Arnhem en Nijmegen).	Plan van Aanpak gereed en financiering en verdeling vanuit diverse partijen is bestuurlijk akkoord (€ 30.000,= afgedekt) Plan van aanpak wordt in juni opgestart met marktpartij.	€ 60.000,--
7.	Grondwatermeetnet en structurele samenwerking op het terrein van grondwaterbeheer Liemers.	Plan van aanpak met waterschap en 9 Liemers gemeenten gezamenlijk opgesteld. Dekking gemeenten vanuit vigerende plannen. Inventarisatie en ontwerpfase wordt opgestart	€ 60.000,--
8.	Grondwatermeetnet en structurele samenwerking op het terrein van grondwaterbeheer Rivierengebied.	Plan van aanpak met waterschap en 6 gemeenten. Dekking gemeenten vanuit vigerende plannen. Raming gemaakt en inventarisatie en ontwerp wordt thans in de markt gezet	€ 40.000,--

"Toekomst Waterketen Gelderland" is een gezamenlijk initiatief van gemeenten, waterschappen, waterbedrijf en Provincie om de voordelen van samenwerking in de waterketen te benutten.

Vallei			
9.	Metten en monitoring: Neerslagradar	Voor zes Gelderse gemeenten (gelijk aan Utrechtse zijde) conform vastgestelde meet- en monitoringsplan starten met neerslagradar (Hydronet Urban) met aanschaf € 5000,- per gemeente en één jaar licentiekosten a € 1000 per gemeente	€ 36.000,=

1. Regio Veluwe

Onderwerp

Onderzoek naar verdergaande samenwerking voor wat betreft het gezamenlijk onderhoud en beheer van de totale rioolinfrastructuur.

Omschrijving

Het verrichten van diepgaand onderzoek naar de mogelijkheden, voor- en nadelen en consequenties van verdergaande samenwerking tussen de 8 gemeenten (of een minder aantal als dat logischer is) en het waterschap Veluwe, op het gebied van beheer en onderhoud van de totale rioolinfrastructuur. Uitgangspunt is dat de individuele gemeenten de regie blijven houden als het gaat om het voeren van beleid.

Het is realiteit dat de totale waterketen (dus incl. de drinkwaterproductie) momenteel (nog) niet in beeld is. Een verdiepingsslag naar de totale waterketen is momenteel niet opportuun.

Feitelijk spreken we dus over de afvalwaterketen.

Samengevat: " Geen algemeen onderzoek met als uitkomst dat samenwerking loont; dit soort onderzoeken zijn voldoende beschikbaar. Het gaat nu om een onderzoek dat de diepte ingaat en dat maatwerk levert voor de gemeenten en het Waterschap in deze regio". Feitelijk is de vraag aan de orde: Indien verdergaande samenwerking inderdaad loont, geef dit dan klip en klaar aan in termen van kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten, en geef vervolgens aan hoe die verdergaande samenwerking vorm gegeven kan worden, inclusief eventuele consequenties.

Een uitgewerkt plan van aanpak voor een dergelijk onderzoek is inmiddels beschikbaar ("Verdergaande samenwerking in de afvalwaterketen regio Noord-Veluwe" d.d. april 2009 van adviesbureau DHV)

Eindresultaat

Een eindrapportage van een gezamenlijk proces, waarmee voor alle partijen inzichtelijk is gemaakt op welke onderwerpen en op welke wijze en met welke consequenties en met welke voordelen (in termen van financiën, kwaliteit en kwetsbaarheid) de verdergaande samenwerking op de Noord Veluwe gestalte kan worden gegeven. Dit proces is feitelijk weer een stap in de verdere samenwerking; nu onder begeleiding van een extern adviesbureau, met op de achtergrond een bestuurlijke stuurgroep,

Op basis van deze eindrapportage kan nadere besluitvorming plaatsvinden omtrent implementatie.

Deelnemende partijen

De gemeenten Elburg, Ermelo, Hattem, Harderwijk, Heerde, Nunspeet, Oldebroek en Putten en het Waterschap Veluwe.

Als adviesbureau is inmiddels het bureau DHV uit Amersfoort geselecteerd.

Status besluitvorming

Bureauselectie afgerond.

Besluitvorming bij gemeenten en het Waterschap voor financiële bijdrage en ambtelijke en bestuurlijke inzet afgerond.

Opdracht aan DHV wordt op korte termijn gegeven, onder het voorbehoud van subsidieverlening door de provincie. Wel worden de voorbereidende werkzaamheden zodanig in gang gezet dat per 1 oktober een vliegende start kan worden gemaakt..

Men houdt rekening met uitvoering in de periode 1 oktober 2009 tot 1 april 2010.

2. Regio Veluwe

Onderwerp

Structurele samenwerking op regionale schaal in meten en monitoren riooloverstorten.

Omschrijving

Binnen regio Noord Veluwe hebben de gemeenten en het waterschap elk afzonderlijk in meer of mindere mate stappen gezet in de richting van meten en monitoring aan de riolering. Dit komt echter niet of slechts mondjesmaat van de grond.

Met in gedachten de succesvolle samenwerking bij het opstellen en uitvoeren van het gemeenschappelijke grondwatermeetnet op de Noord-Veluwe, is in het kader van verdergaande samenwerking in de afvalwaterketen het initiatief genomen om te komen tot de ontwikkeling en implementatie van een regionaal meetprogramma voor de riool overstorten.

Gelet op het regionale karakter van meten, monitoring en sturing en omwille van een uniforme uitwisseling en interpretatie van gegevens is het gewenst dit integraal en regionaal op te pakken.

Vanuit het Ambtelijk Overleg Water en Riolering (AOWR), regio Noord Veluwe, is het project "meten en monitoren overstorten Noord Veluwe" opgestart. Het doel is om gezamenlijk een meetsysteem in de riolering op te zetten. Hiertoe is het project in 4 fasen verdeeld:

Fase 1: Inventarisatie

Fase 2: Opzetten meetplan

Fase 3: Implementatie

Fase 4: Werken met de nieuwe opzet

Fase 1 is afgerond. In deze fase zijn velerlei zaken met betrekking tot de riolering en het mogelijk monitoren geïnventariseerd. De resultaten zijn vastgelegd in de rapportage "Regionaal meetplan Noord-Veluwe, fase 1: Inventarisatie".

Uit deze inventarisatie is gebleken dat binnen de gemeenten weliswaar meetinspanningen verricht worden, maar dat veel informatie ongebruikt blijft. Potentieel nuttige data blijft onontsloten. Dit is zonde van de gedane investeringen en gaat per saldo ten koste van mogelijke milieu-, financiële en andere kwalitatieve voordelen.

De gemeenten en het Waterschap staan voor de opgave om efficiënter met de informatie om te gaan en dit beter te benutten op een meer regionaal niveau. Ze bevinden zich allen in het beginstadium van het opzetten van een goed meetplan en juist in deze fase is er veel voordeel te halen uit het samenwerken onder een regionale paraplu.

Bij de meerderheid van de deelnemende partijen wordt onderkend dat bij afzonderlijk opereren de gevraagde kwaliteit en continuïteit niet kan worden gegarandeerd. Structurele samenwerking is onontkoombaar om dit wel te realiseren.

Door afstemming van de gewenste informatieacquisitie, -beheer en -verwerking kan er op langere termijn efficiënter worden omgegaan met de meetresultaten. Een gezamenlijk opgezet meetnet waarborgt de uniforme uitwisselbaarheid van de data en de kwaliteit hiervan.

Regio Noord-Veluwe onderkent de meerwaarde van een dergelijke gezamenlijke aanpak en wil hiertoe een gemeenteoverstijgend meetnet opstellen op basis van een regionaal meetplan.

Eindresultaat

Een regionaal meetplan met een uitgewerkte meetopzet en kostenraming voor de afvalwatersystemen van de 8 deelnemende gemeenten en het Waterschap Veluwe.

Om een langdurige en structurele samenwerking te bewerkstelligen zal worden aangegeven op welke wijze samenwerking op het gebied van beheer (zowel meetapparatuur als data) en onderzoek (stroomgebiedanalyses versus lokale analyses) moeten worden opgezet en hoe dit in de praktijk concreet moet worden georganiseerd. Ontzorging van met name de kleinere gemeenten is hierbij zondermeer een item. Elke organisatorische oplossing is in principe bespreekbaar, mits de voordelen in termen van kosten, kwaliteit en duurzaamheid op een goede wijze in beeld zijn gebracht.

Deelnemende partijen

De gemeenten Elburg, Ermelo, Hatterm, Harderwijk, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, en Putten en het Waterschap Veluwe.

Status besluitvorming

Het totale project is onderdeel van het bestuurlijk geaccordeerde werkplan 2008 / 2009.

De gemeenten en het waterschap hebben financiële ruimte gecreëerd in de begrotingen om dit soort projecten tot uitvoer te brengen.

Er is een begeleidingsgroep geformeerd en een bestuurlijke trekker benoemd.

Fase 1 is afgerond.

Het vraagdocument voor opstart fase 2, nl aanbesteding onder een aantal adviesbureaus voor het opstellen van het meetplan is gereed.

Het traject van bureauselectie staat gepland voor juni/ juli/ augustus.

Besluitvorming over definitieve opdracht in september.

Opdracht: 1 oktober 2009.

3. Regio Stedendriehoek

Onderwerp

Samenwerking in de zuiveringskring Zutphen -Lochem. Onderzoek naar Verdergaande samenwerking tussen gemeenten en waterschap: verkenning naar meerjarige structurele samenwerking voor drie sporen.

Omschrijving

De partijen willen gaan samenwerken op projectmatige en op bedrijfsprocesmatige wijze. Zij gaan uit van meerjarige en structurele samenwerking op het gebied afvalwaterzorg met als doel een grotere doelmatigheid duurzaamheid en transparantie te verkrijgen. De ambities richten zich op het Bestuursakkoord Waterketen 2007. Om dit te bereiken hebben de partijen een intentieverklaring ondertekend.

In eerste instantie wordt op hoofdlijnen verkend welke processen binnen de afvalwaterketen een belangrijke rol spelen als er wordt overgaan tot meerjarige structurele samenwerking in spoor 1 gezamenlijk rioolbeheer, spoor 2 afstemmen investeringen en dagelijks beheer van de afvalwaterketen en spoor 3 waterketenfactuur en dienstverlening;

Vervolgens wordt uitgewerkt hoe de organisatie er concreet uit kan zien voor deze zuiveringskring en wat de meest optimale werkwijze en werkvorm kan zijn op basis van de belangen en taken van de partijen.

Als leidraad/beginpunt van dit project wordt door de partijen het programma WAKker genomen. Daarin wordt de aanpak van het stedelijk waterkwaliteitsspoor en optimalisatie van de afvalwaterketen ter hand genomen.

Eindresultaat

De projecten worden gedefinieerd in meetbare doelen. Door de samenwerking wordt een besparing nagestreefd van 1 tot 2 procent per jaar op de afvalwaterkosten gedurende de komende 10 jaar. (Peildatum zijn de begrotingen van de gemeenten en het waterschap 2009.)

Deelnemende partijen

Gemeente Zutphen, Gemeente Lochem, Waterschap Rijn-IJssel, Regio Stedendriehoek

Status besluitvorming

Er is ambtelijk en bestuurlijk overeenstemming over de intentieverklaring. De procedure van de bestuurlijk goedkeuring is in gang gezet. De intentieverklaring zal in juni of juli worden ondertekend.

4. Regio Achterhoek

Onderwerp

Afvalwaterteam Etten en samenwerking na 2009: verkenning naar meerjarige structurele samenwerking

Omschrijving

De gemeenten Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek en het Waterschap Rijn en IJssel willen meer gaan samen werken op operationeel, beleidsmatig en communicatief gebied betreffende de waterketen.

Momenteel zijn de bestuurlijke en ambtelijke afvalwaterteams van deze partijen bezig met meer dan twintig projectmatige activiteiten. De bestuurders willen deze projectmatige samenwerking veranderen in een meer structurele samenwerking. Hiertoe zal een onderzoek worden uitgevoerd naar de optimale werkwijze of werkvorm.

Eindresultaat

Het ligt in de bedoeling om met ingang van 2010 de projectmatige wijze van samen werken uit te breiden, te perfectioneren en om te zetten tot een meer structurele vorm van samenwerking. Daartoe worden in 2009 de volgende aspecten diepgaand onderzocht:

- Overzicht van samenwerking van de huidige taken
- Verwachtingen over de prestaties van gemeenten en waterschap;
- Ambitie en wensen van gemeenten en waterschap aangaande de afvalwaterketen;
- Mogelijkheden van gemeenten en waterschap tot verdergaande samenwerking.

Deelnemende partijen

De gemeenten Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek en het Waterschap Rijn en IJssel

Status besluitvorming

De wens om structureel te gaan samen werken in de afvalwaterketen is uitgesproken op bestuurlijk en ambtelijk niveau. De Intentieverklaring wordt in oktober bestuurlijk ondertekend. De vier partijen hebben afgesproken dit onderzoek uit te voeren en bekostigen elk hun interne uren die dit initiatief kost.

Het ambtelijk afvalwaterteam Etten draagt zorg voor de directe aansturing en eerste toetsing van de resultaten. Het bestuurlijk afvalwaterteam Etten toetst het eindresultaat (mogelijke blauwdruk organisatievorm). De resultaten worden gecommuniceerd met de overige afvalwaterteams in het beheersgebied van Waterschap Rijn en IJssel en in de stuurgroep van TWG, die voor geheel Gelderland actief is.

5. Stadsregio Arnhem Nijmegen

Onderwerp

Haalbaarheidsonderzoek naar "meer structurele samenwerking in de waterketen". Bij welke gemeente bestaat draagvlak voor samenwerking? Wat is de beste organisatievorm?

Omschrijving

Op initiatief van de Stadsregio is eind december 2008 samen met Waterschap Rivierenland en Vitens een brief ondertekend waarin de partijen uitspreken op zoek te gaan naar structurele samenwerking in de waterketen en daarmee winst te realiseren door de krachten van partijen te bundelen. Inmiddels heeft ook waterschap Rijn en IJssel aangegeven de brief te willen ondertekenen.

De partijen gaan samen een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren naar de optimale werkwijze of werkvorm waarin de krachten gebundeld worden. Andere samenwerkingsvormen, waaronder het concept van Aquario, kunnen als mogelijk voorbeeld dienen. Daarnaast wordt de samenwerkingsvorm van een afvalwaterteam, zoals toegepast bij waterschap Rijn en IJssel, in het onderzoek meegenomen.

Eindresultaat

Het eindresultaat in 2009 is een organisatiemodel waarin structurele samenwerking concreet is uitgewerkt en een beeld welke partijen hierin samen willen optrekken. Hierin is duidelijk welke consequenties dit heeft voor de verschillende partijen en welke voordelen dit voor iedere partij oplevert.

Deelnemende partijen

Voor dit onderzoek hebben de Stadsregio, Vitens en de waterschappen Rijn en IJssel en Rivierenland gezamenlijk het initiatief genomen om dit onderzoek op te starten.

Status besluitvorming

Het plan van aanpak is ambtelijk uitgewerkt waarin inbreng van alle partijen is verwerkt. Nu ligt er een collegevoorstel dat medio juni in Managementteam en de Commissie wordt besproken waar bestuurlijke behandeling plaats zal vinden. Naar verwachting zal dit positief zijn aangezien De Stadsregio hier zelf optreedt als trekker.

6. Stadsregio Arnhem Nijmegen

Onderwerp

Haalbaarheidsonderzoek naar mogelijkheden tot kennisuitwisseling en samenwerking tussen gemeenten ter versterking van het lokale waterbeleid. Hierbij wordt in eerste instantie gekeken naar de mogelijkheid van opschaling bestaande waterservicepunten Arnhem en Nijmegen naar andere gemeenten. Daarbij wordt naast de waterservicepunten ook gekeken naar de manier waarop andere beschikbare kennis beter kan worden benut en vraag en aanbod op elkaar kan worden afgestemd.

Omschrijving

Het onderzoek richt zich hoofdzakelijk op de vraag hoe beschikbare kennis beter kan worden benut en beschikbaar kan worden gemaakt voor andere partijen. Vanuit een behoeftenonderzoek wordt gezocht naar gemeenten die daarin mee willen doen en op welke wijze en in welke vorm de kennis beschikbaar kan worden gemaakt. Voorgesteld wordt om een pilot uit te voeren waarbij gedacht wordt aan de invulling van een waterloket waarin kennis voor selectie van partijen beschikbaar wordt gemaakt.

Eindresultaat

Eind 2009 is inzicht welke kennis bij welke partijen beschikbaar is hoe en waar deze kennis binnen de Stadsregio breder kan worden ingezet / benut. Hierbij wordt o.a. concreet in beeld gebracht wat de haalbaarheid is om de bestaande waterservicepunten van Arnhem en Nijmegen op te schalen en breder binnen de Stadsregio in te zetten. Hierbij wordt ook aangegeven hoe en in welke vorm de kennis kan worden gedeeld. Om het geheel concreet uit te werken wordt in 2010 een pilot uitgevoerd waarbij het beschikbaar stellen concreet wordt uitgewerkt, bijvoorbeeld in de vorm van een waterloket.

Deelnemende partijen

Dit onderzoek wordt getrokken door de gemeenten Arnhem en Nijmegen en de waterschappen Rijn en IJssel en Rivierenland.

Status besluitvorming

Dekking vanuit de vier partijen is toegezegd voor bedrag van € 30.000,- Restant is voor subsidie aanvraag ingediend bij de provincie Gelderland.

Ambtelijk is een gezamenlijk plan van aanpak voorbereid dat thans wordt afgerond met een externe partij. Dekking van de bijdrage is door de partijen toegezegd.

7. Stadsregio Arnhem Nijmegen

Onderwerp

Grondwatermeetnet en structurele samenwerking op het terrein van grondwaterbeheer Liemers.

Omschrijving

Invulling van de grondwaterzorgplicht vraagt om beter inzicht in de grondwatersituatie. Daarnaast zijn er allerlei praktische vragen die daarbij kunnen worden meegenomen. Waterschap Rijn en IJssel heeft samen met zes gemeenten een plan van aanpak opgesteld dat moet leiden tot een grondwatermeetnet. Door samen de inventarisatie en het ontwerp van een grondwatermeetnet op te pakken ligt er een belangrijke basis om de structurele samenwerking op te bouwen. Na het ontwerp kan het meetnet worden gerealiseerd en moet het vervolgens worden beheerd. Bij realisatie en vervolgens het gezamenlijk beheer is voordeel te behalen door personeel gezamenlijk in te zetten en de gegevens gezamenlijk te beheren. Meten is voor een langere periode en draagt bij tot versterking van de onderlinge samenwerking. Bovendien wordt nu al gezamenlijk het proces doorlopen waarin met elkaar geleerd wordt hoe de grondwaterzorgplicht kan worden ingevuld.

Eindresultaat

Het eindresultaat in 2009 is een concreet ontwerp van een meetnet dat is afgestemd op de individuele partijen, maar rekening houdt met de onderlinge samenhang. Concreet voor subsidieaanvraag wordt de inventarisatie en het ontwerp opgepakt waarvoor een bedrag geraamd is van € 60.000,= Het resultaat hiervan is een concreet ontwerp van een meetnet voor waterschap Rijn en IJssel en 9 Liemers gemeenten.

Deelnemende partijen

Waterschap Rijn en IJssel en de gemeenten Rozendaal, Rheden, Doesburg, Westervoort, Duiven, Zevenaar, Montferland, Rijnwaarden en Oude IJsselstreek.

Status besluitvorming

Over het plan van aanpak is ambtelijke overeenstemming. Thans wordt de uitbesteding van inventarisatie en ontwerp voorbereid.

8. Stadsregio Arnhem Nijmegen en Rivierenland

Onderwerp

Grondwatermeetnet en structurele samenwerking op het terrein van grondwaterbeheer Rivierengebied.

Omschrijving

Invulling van de grondwaterzorgplicht vraagt om beter inzicht in de grondwatersituatie. Daarnaast zijn er allerlei praktische vragen die daarbij kunnen worden meegenomen. Waterschap Rijn en IJssel heeft samen met zes gemeenten een plan van aanpak opgesteld dat moet leiden tot een grondwatermeetnet. Door samen de inventarisatie en het ontwerp van een grondwatermeetnet op te pakken ligt er een belangrijke basis om de structurele samenwerking op te bouwen. Na het ontwerp kan het meetnet worden gerealiseerd en moet het vervolgens worden beheerd. Bij realisatie en vervolgens het gezamenlijk beheer is voordeel te behalen door personeel gezamenlijk in te zetten en de gegevens gezamenlijk te beheren. Meten is voor een langere periode en draagt bij tot versterking van de onderlinge samenwerking. Bovendien wordt nu al gezamenlijk het proces doorlopen waarin met elkaar geleerd wordt hoe de grondwaterzorgplicht kan worden ingevuld.

Eindresultaat

Het eindresultaat in 2009 is een concreet ontwerp van een meetnet dat is afgestemd op de individuele partijen, maar rekening houdt met de onderlinge samenhang. Concreet voor subsidieaanvraag wordt de inventarisatie en het ontwerp opgepakt waarvoor een bedrag geraamd is van € 40.000,=

Deelnemende partijen

Waterschap Rivierenland en de gemeenten Buren, Overbetuwe, Neder-betuwe, Maasdriel, en Lingewaard.

Status besluitvorming

Ambtelijk akkoord, bestuurlijke dekking vanuit GRP, wordt thans aanbesteedt bij marktpartij.

9. Platform Vallei & Eem

Onderwerp

Meten en Monitoren: Neerslagradar

Omschrijving

De deelnemende gemeenten maken deel uit van het Hydronet Urban Netwerk, een duurzaam samenwerkingsverband van gemeenten en waterschap dat gericht op de continue beschikbaarheid van betrouwbare en gedetailleerde neerslaginformatie op basis van KNMI neerslagradar en – verwachtingsmodellen. Doel is om met deze gegevens in combinatie met operationele maatregelen van gemeenten en waterschap het inzicht in de werking van het riool onder de deelnemende gemeenten sterk te vergroten, riooloverstorten te analyseren en te voorkomen. Dit is van groot belang in het kader van de Kader Richtlijn Water (voorkomen van onnodige verontreiniging van het oppervlaktewater). De rol van HydroLogic is -naast het realiseren van de technische infrastructuur- vooral om te analyseren en via een tweetal pilots te onderzoeken welke optimaliseringsmaatregelen kunnen worden getroffen om overstort met de huidige infrastructuur zoveel mogelijk te voorkomen en wat aan meer structurele maatregelen nodig zou zijn. Ook na daadwerkelijke toepassing van maatregelen loopt de samenwerking door. In de pilots worden met deze gegevens modellen gebouwd, verbeterd en gekalibreerd waarmee de effecten van neerslag op het rioolsysteem kunnen worden voorspeld en op basis daarvan tijdig maatregelen kunnen genomen. Door aan een aantal knoppen te draaien door waterschap en gemeente kan piekbelasting in een deel van het systeem op een slimme wijze worden weggewerkt.

Eindresultaat

Het gebruik van gedetailleerde, ruimtelijke neerslaggegevens bij gemeenten kan dit jaar worden gerealiseerd. Dit is nodig voor het voorspellen van neerslag en als afgeleide daarvan voor het voorspellen van piekbelasting in het rioolsysteem en het op basis daarvan treffen van operationele maatregelen.

Concreet voor subsidieaanvraag ligt nu de investering voor de zes Gelderse gemeenten (gelijk aan Utrechtse zijde) conform vastgestelde meet- en monitoringsplan starten met neerslagradar (Hydronet Urban) met aanschaf € 5000,- per gemeente en één jaar licentiekosten a € 1000 per gemeente.

Deelnemende partijen

Waterschap Vallei & Eem, de gemeenten Amersfoort, Veenendaal, Rhenen, Heuvelrug, Soest (allen Utrechtse gemeenten), Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel, Wageningen en Renkum (Gelderse gemeenten) en HydroLogic.

Status besluitvorming

Meet- en monitoringsplan is voor de Gelderse gemeenten vastgesteld. Hierin geven de partijen aan te gaan investeren in inwinnen van neerslaggegevens.

Ambassadeurs TWG 1 November 2009

Samenstelling Stuurgroep en ambassadeurs in de WGR-regio's	
De Vallei	Mevrouw S.L. Efdé (wethouder gemeente Wageningen) Mevrouw J.M.P. Moons (dijkgraaf waterschap Vallei & Eem)
Veluwe	D.H.A. van Hemmen (burgemeester gemeente Nunspeet) G. Verwolf (dijkgraaf Waterschap Veluwe)
Achterhoek	Mevrouw C.C. Leppink (burgemeester gemeente Montferland) P. Schrijver (heemraad waterschap Rijn en IJssel)
Stedendriehoek	A. J. van Oosten (wethouder gemeente Zutphen) G. Verwolf (dijkgraaf waterschap Veluwe) P. Schrijver (heemraad waterschap Rijn en IJssel)
Stadsregio Arnhem Nijmegen	Mevrouw E. Tuijnman (burgemeester gemeente Overbetuwe) C. Jansen (wethouder gemeente Arnhem) Mevrouw C.C. Leppink (burgemeester gemeente Montferland) A.J. Rijsdijk (heemraad waterschap Rivierenland) P. Schrijver (heemraad waterschap Rijn en IJssel)
Rivierenland	C.R. Vermeulen (wethouder gemeente Tiel) A.J. Rijsdijk (heemraad waterschap Rivierenland)
Provincie	H.W.C.G. Keerweer (Gedeputeerde Landelijk Gebied, Water en Aandeelhouderschappen)
Vitens	J. Heersche (directeur Vitens Gelderland)
Rioned	T. Bouwers (Voorzitter Stichting RIONED)
VROM Verkeer en Waterstaat	J. van Vliet (hoofd bodem en water) W.H.B. Aarnink (programmaleider bestuur, organisatie en instrumentatie)
	W.A. Burgering (voorzitter) A.P. Salverda (secretaris)